Anadolunun ekser yerlerinde şiddetli soğuklar hüküm sürüyor.

AKŞAM

Almanya ile İspanya arasında yeniden mühim hadiseler oldu.

Sene 19 — No. 6543 — Fiati her yerde 5 kuruş | PAZARTESİ — 4 KÂNUNUSANİ 1937 | Telefon: 24240 (İdare) - 24249 (Tahrir) - 24248 (Müdür) - 20113 (Klişe)

Sancakta tazyik, bütün şiddetile devam ediyor

Fransız büyük elçisi geliyor, buradan doğruca Ankaraya gidecek

Bir Alman gazetesi diyor ki: "Fransa Türkiyeyi haklı buluyor. Fakat başka mülâhazalar yüzünden itiraz etmek lâzım geldiğini sanıyor„

Bir müddettenberi Pariste bulunan Fransız büyük elçisi M. Ponsot bugün İstanbula geliyor.

Fransız elçisi İstanbulda kısa bir müddet kaldıktan sonra Ankaraya gidecektir.

Hatırlardadır ki Sancak meselesi için Pariste Türk ve Fransız heyetleri arasında yapılan müzakere neticesiz kalmış ve Fransa, Türkiyenin çok makul ve çok insanî olan son teklifini de kabul etmemişti. Bu teklif Suriye ve Lübnana olduğu gibi Sancağa da istiklâl verilmesi hakkında idi. Bu üç devlet müstakil bir konfederasyon teşkil edecekti.

Fransa bu teklifi kabul etmedikten sonra müzakere Pariste inkıtaa uğradı, fakat neşredilen tebliğde, Milletler Cemiyeti konseyinin toplanmasından evvel diplomasi yolile müzakereye girişilebileceği bildiriliyordu. Milletler Cemiyeti konseyi 18 veya 20 ikinci kânun tarihinde toplanacaktır. İstanbula gelmekte olan Fransız büyük elçisinin yeni müzakere için talimatı hâmil olup olmadığını bilmiyoruz. Fakat, evvelce de söylediğimiz gibi, Fransa hükûmeti Sancak Türklerine müsavi muamele yapmağa mütemayil görünürse ancak o zaman bir neticeye varılması mümkündür.

TÜRKLERİ TAZYİK

Adana 3 (Akşam) — Sancaktan gelen haberler her tarafta mezalimin bütün şiddetile devam ettiğini bildiriyor. Bilhassa köylüleri ezmek için her çareye baş vurulmaktadır. En basit yol Türk köylüsünü ağır vergilere tabi tutmaktır. Köylünün hiç bir itirazı dinlenmemekte ve istenilen parayı vermiyenlerin derhal bütün eşyası satılmaktadır. Yabancı tahsildarlar ve jandarmalar durmadan Türk unsurunu ezmek için çalışıyorlar.


Hataylı kardeşlerimizden bir grup Antakyada bir toplantıda

Ankara itilâfnamesinin sarih ahkâmına rağmen Sancakta memurlar hemen kâmilen Arap veya başka unsura mensuptur.

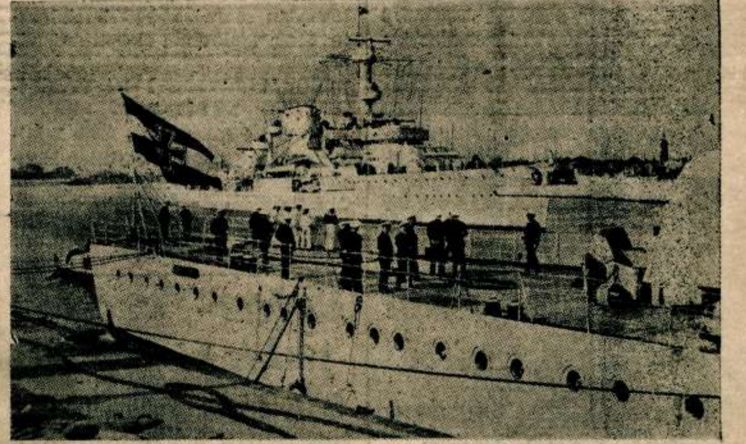
Her hangi bir vazife için müracaat eden Türkün bu müracaatı kabul edilmemektedir Esasen memuriyet için evvelâ Arapça, sonra Fransızca bilmek aranıyorsa ki bu, anlaşmaya tamamen muhaliftir. Maamafih Arapça ve Fransızca bilen Türkler de meumriyete tayin edilmiyorlar. Sancakta gerçi bir kaç Türk memur vardır. Fakat bunlar hep Türkiyeden kaçmış kimselerdir.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Avrupa sulhü yeniden tehlikeye giriyor

Almanya, bütün İspanyol gemilerini durdurup aramak istiyor

İspanya ise kendi gemilerini durdurmak istiyenlere ateş edeceğini bildirdi


İspanya sularında bulunan Lâyipzig ve Königsberg Alman kruvazörü

İspanyadaki dahilî harbın bir Avrupa muharebesi şeklini almaması için çalışılırken her gün bu çalışmayı güçleştiren yeni bir vaka oluyor. Bir kaç gün evvel İspanyollar Palos adında bir Alman vapurunu tevkif ederek içinde buldukları harp kaçağı eşyayi almışlardı Bunu müteakip Königsberg Alman kruvazörü de Soton adında bir İspanyol vapurunu tevkif etmek istemiş ve vapuru topa tuttu. Soton karaya oturarak kendisini kurtardı.

Gelen haberlere bakılırsa Almanlar İspanyaya harp levazımı nakline mani olmak için İspanyol vapurlarını araştırmağa karar vermişlerdir. Diğer taraftan İspanya hükûmeti de, vapurlarına karşı bir taarruz olursa derhal mütearriza karşı ateş açılmasını kararlaştırmış, bunu İngiltere hariciye nezaretine bildirmiştir. Bu suretle vaziyet çok gergin bir hal almıştır. İspanya ile Almanya arasında bir hâdise çıkmasından ve bunun diğer devletlere de sirayet etmesinden korkuluyor.

Dün bu hususta gelen telgrafları aşağıya dercediyoruz..

BERLİN MAHAFİLİ NE DİYOR?

Berlin 3 — Diplomasi mahafili Königsberg krovazörü tarafından Soton İspanyol vapuruna ateş edilmesi üzerine çıkan hâdiseden dolayı büyük endişe içindedir. Yarı resmî Korespondans diplomatik diyor ki:

«İspanyadaki kızıllar, beynelmilel hayatta mutad olan usullere rücu etmedikçe, yani Palos gemisine yapılan gayri kanuni hareket tamir edilmedikçe Almanya mukabil tedbirler almaktan geri durmıyacaktır.

Bu hareket diplomasi usullerine uymamakla beraber İspanyadaki şimdiki şerait dahilinde klâsik usuller kâfi değildir.»

(Devamı 10 uncu sahifede)

PAZARTESİ KONUŞMALARI

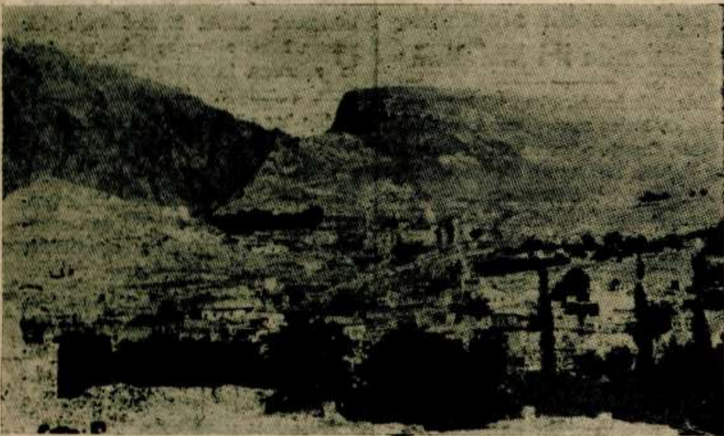
Mehmed Akif

Yazan: Hasan Âli Yücel

Altıncı sahifemizde okuyunuz

Bir yıl sonra Divrikte lokomotif düdüğü ötecek

Divriğe iki saat uzakta, onuncu kısımda iki tünel daha açıldı


Divrikten bir görünüş

Divrik (Akşam) — Anadoluda şimendöfer inşası büyük bir hızla devam ediyor. Kış mevsiminin ilerlemiş olmasına rağmen durmadan çalışılmaktadır. Divrik civarında iki tünel açılmıştır. Bundan başka bir çok köprüler de kuruluyor. Herkes büyük bir şevkle çalışıyor.

Divrik bir yıl sonra demiryoluna kavuşacak, trenle buraya gelmek kabil olacaktır. Kasabamız Sıvas - Erzurum yolu üzerinde mühim bir istasyon halini alacaktır. Kasabada şimdiden bir imar hareketi başlamıştır. Yeniden caddeler açılmakta, güzel binalar yapılmaktadır. Şimendöfer buraya yeni bir ruh getiriyor. Divrik yakında Türkiyenin modern bir şehri olacaktır

Atatürk

Dün hariciye vekilini kabul ettiler ve trene kadar teşyi ettiler

İstanbul 3 (A.A.) — Reisicumhur **Atatürk**, hariciye vekili Dr. Tevfik Rüştü Arası bugün saat 17 de Dolmabahçe sarayında kabul buyurmuşlar ve bir müddet görüşmüşlerdir. Mülâkatı müteakib Atatürk Dr. Arası otomobillerine alarak şehir içinde bir gezinti yaptıktan sonra hep beraber motörle Haydarpaşaya geçmişler ve rıhtıma çıkarak Ankaraya hareket etmekte olan hariciye vekilimizi teşyi etmişlerdir.

Malkara yangını

Pul ve para kasalarile mühim evrak kurtarıldı

Ankara 3 (Telefon) — Malkara hükûmet binasının tamamen yanmasile neticelenen yangın hakkında, Tekirdağ vilâyetince yapılan tahkikat bitmiş ve raporu dahiliye vekâletine gelmiştir.

Bu rapora göre, para ve pul kasaları ile varidat dairesi muhasebe kayıdları kurtarılmış diğer evrak ve eşya yanmıştır.

Yangın gece nöbetçilerinin ihmali yüzünden ileri gelmiş ve iki odacı hakkında kanunî takibata başlanmıştır.


— Vah zavallı, kötürüm mü?...
— Hayır, umum müdürlükten çekildi de yaya gezmeyi öğreniyor!...

Son dakika

Ispanyaya 5000 Italyan gönüllüsü mü gitti?

Königsberg kruvazörü kumandanı bazı şartlarla mukabelebilmisilden vazgeçeceğini Madride bildirdi

Bebelüttarık 4 — Röyterden: Burada dolaşan ve mevkufiyeti henüz teyid edilmiyen rivayetlere göre son üç gün zarfında İtalyan harp gemileri Kadikse 5000 İtalyan gönüllüsü çıkarmışlardır. Bu gönüllüler Sevile gönderilmişlerdir.

Paris 4 (A.A.) — İspanya sefareti tebliğ ediyor: İspanya sularında bulunan Alman Künigsberg kruvazörü kumandanı, Madrid hükûmetine bir telgraf çekerek Alman bandıralı Paclo vapurundan müsadere edilmiş olan hamule ve tevkif edilen yolcu iade edilmek şartile İspanya gemilerine karşı mukabele bilmisilde bulunmaktan vazgeçmeğe hazır bulunduğunu, ve İspanya hükûmetinin vereceği cevaba intizaren mukabele bilmisili durdurduğunu bildirmiştir. İspanya hükûmeti, bu telgrafı alır almaz fevkalâde bir içtima akteylemiştir.

Bayon 4 (Akşam) — Norveç bandıralı Halovaen ve İsveç bandıralı Rosebrun vapurları, Santander civarında İspanya hükûmetine mensup harp gemileri tarafından durdurulmuşlardır. Rosebrun vapuru araştırmadan sonra serbest bırakılmıştır. İsveç vapurunun akıbeti meçhuldür.

BELÇİKA SEFARETİ BAŞKÂTİBİNİN CESEDİ

Brüksel 4 (Akşam) — Libre Belgigue gazetesi, ortadan kaybolan Madriddeki Belçika sefareti başkâtibi Jan Boşkranın cesedi bulunduğunu yazıyor. Başkâtib, hükûmet milisleri tarafından öldürülmüştür.

Ponsot bu sabah Ankaraya gitti

Fransız sefiri trenden iner inmez Toros ekspresine bindi

Antakya için Hariciye vekilimizle Fransa hükûmeti arasında cereyan etmiş olan müzakerelerde hazır bulunmak için Parise gitmiş olan Fransız büyük elçisi M. Ponsot sabah Semplon ekspresile şehrimize gelmiş ve Fransız konsoloshanesi erkânı tarafından Sirkeci garında karşılanmıştır.

M. Ponsot Sirkeci rıhtımından bir motöre binerek doğruca Haydarpaşaya gitmiş ve Toros ekspresine binerek Ankaraya hareket etmiştir.

Prenses Culyana

Hollânda veliahdı yakında evleniyor

Berlin 3 — Alman prenslerinden Bernhard von Lippe ile nişanlanan Hollanda veliahdı prenses Julyananın düğünleri yapılacaktır. Düğünde bulundak üzere Alman prenslerinden üçü Hollandaya gidecekti. M. Hitler bunların pasaportlarını geri aldırmıştır. Hâdiseye sebep Hollandada halkın Nazi rejimi aleyhine nümayiş yapması ve prensin buna lâkayıd kalmasıdır.

Prens Bernhard, M. Hitlere gönderdiği bir mektupta hâdisenin çok izam edildiğini yazarak izahat vermiştir. Bunu üzerine üç prense pasaportları verilmiştir.

Ispanyada muharebeler

Hükûmet kuvyetleri bazı noktalarda taarruza geçti

Madrit 3 (A.A.) — Guadalajara cephesinde hükûmetçiler ileri harekete geçerek bazı noktaları bilhassa Ablonque, Aluera ve Mirabueno kasabalarını işgal etmişlerdir.

Asiler şiddetli mukabil hücuma geçmişlerse de hükûmet tayyareleri bir kaç saat süren bir muharebeden sonra bunları geri püskürtmeğe muvaffak olmuşlardır.

Bugünkü hareketler asilerin elindeki sevkülceyşi bir kaç noktayı tehdid suretile madridi kurtarmağa matuf umumî bir hareketin başlangıcıdır.

MADRİD CEPHESİNDE SÜKÛN

Madrid 3 (A.A.) — Harbiye nezareti Madrid cephesinde mutlak bir sükûn hüküm sürmekte olduğunu bildiriyor.

Bulgar-Yugoslav paktı etrafında

Sofya gazeteleri paktı hararetle karşılıyorlar?

Sofya 4 — Yugoslav - Bulgar paktı yakında imzalanacaktır. Bu pakt, diğer Balkan devletlerine açık bulundurulmaktadır. Sofya gazeteleri, bu paktın ehemmiyetinden uzun uzadıya bahsediyorlar.

Mir gazetesi diyor ki:

Bulgar - Yugoslav yaklaşması, beynelmilel büyük ehemmiyette olan bir hâdisedir. Bir sulh eseri olması haysiyetiyle, bu yaklaşma, Balkan memleketleri münasebetlerine daha ziyade bir vuzuh verecektir.

Bulgar - Yugoslav dostluk paktını karşılıklı emniyet ve mütekabil hürmet üzerine yükselecek olan yeni Balkan binasının temelini teşkil eyliyecektir.

Çankof ile sıkı alâkası bulunan Slovo gazetesi ezcümle diyor ki:

«Bu yeni pakt, umumî sulhu takviye edecektir. Tamamiyle eminiz ki diğer komşularımız, bu paktın hakikî mânasını anlıyacaklardır. Ve hiç kimse, din, âdet ve lisan itibarile bu derece biribirine yakın iki milletin dostluğundan endişe hissetmiyecektir.

Bu iki millet arasında şimdiye kadar devam eden rekabet, Balkanlarda sulh için daimî bir tehlike teşkil eylemiştir.

Bu rekabet bitince, sulh, diğer, Balkan memleketleri lehine de istikrar kesbeyliyecektir.

İspanya Amerikadan silâh istiyor

Meksikadaki sefiri bunu temin için Vaşingtona gitti

Meksiko 3 (A.A.) — İspanya sefiri M. Orgaz, zevcesi ve kızı ile birlikte tayyare ile Vaşingtona gitmiştir. Sefirin M. Delosriosa iltihak ederek M. Rooseveltden İspanyaya silâh gönderilmesine müsaade edilmesini ve bazı memleketlerin asilere yaptıkları yardım hakkında tahkikatta bulunmak üzere İspanyaya bir heyet gönderilmesini istiyeceği zannedilmektedir.

Washington 3 (A.A.) — Âyan meclisi hariciye encümeni reisi M. Pittmann, gazetelere beyanatta bulunarak salı günü kongre açılır açılmaz dahilî harp halinde bulunan memleketlere gönderilecek silâhlara ambargo konmasını ve Amerikan tebaasından bulunanların muharip devletlere ait gemilerle seyahat etmelerinin menedilmesini istiyeceğini bildirmiştir.

Bu Sabahki Telgraflar

İngiliz - İtalyan anlaşmasının esasları

Her şeyden evvel Akdenizde bugünkü vazıyetin devamı ve kuvvetlendirilmesi kabul edilmiştir

Londra 3 (A.A.) — Londrada çıkan Observer gazetesine göre İngiliz - İtalyan itilâfı aşağıdaki hususları ihtiva etmektedir:

1 — Şarki Akdeniz devletlerinin menafiine riayet.

2 — İtalyanın Baleares adaları üzerindeki her türlü emellerinden vazgeçmesi.

3 — İtalyan radyolarının bilhassa şark ve yakın şark tarafından emisyonları alınmakta olan Bari istasyonunun İngiltere aleyhindeki neşriyatına nihayet verilmesi.

4 — İtalyanın Mısırın Milletler Cemiyetine girmesine muhalefet etmemeği vadetmesi.

5 — Mısırda kapitülâsyonların ilgası hususunun İtalya tarafından kabul edilmesi.

6 — İtalyanın bilâhare Montreux muahedenamelerine ve Londra deniz muahedesine de iştirâki nazarı dikkate alınması.

7 — Milletler Cemiyetine karşı yapılan hücumlardan vazgeçilmesi ve Cenevre müessesesi ile tekrar teşriki mesaî edilmesi.

BEYANNAMENİN METNİ

Londra 3 (A.A.) — Röyter tebliğ ediyor: Romada imzalanan İngiliz - İtalyan beyannamesinin metni şudur:

Sulh ve emniyet umumî davası menafiine, kendi aralarındaki münasebetler ile bütün diğer Akdeniz devletleri aralarındaki münasebetlerin iyileşmesine gittikçe daha fazla surette yardım etmek arzusu ile mütehassis bulunan ve bu devletlerin hukuk ve menafiine hürmete azmetmiş olan büyük Britanya ve İtalya hükûmetleri, Akdenizde giriş, çıkış ve transit serbestisinin büyük Britanya imparatorluğunun muhtelif aksamı için ve İtalya için hayatî bir menfati hazi olduğunu ve bu menfaatlerin hiç bir suretle birbirlerile gayri kabili telif bulunmadığını kabul ederler.

İki hükûmet, Akdeniz mıntakasında millî ve yahut erazi tamamiyeti mülkiyesindeki statü-quoda her hangi bir değişiklik vücude getirmek ve yahut alâkadar bulundukları takdirde her hangi bir değişiklik vücude getirilmesini görmek hususunda her türlü arzuyu reddederler, bu mıntakada her iki tarafın hukuk ve menafiine hürmet etmeyi taahhüt eylerler ve bu beyannamenin takviyesini hedef tuttuğu iyi münasebetleri haleldar edebilecek her türlü faaliyeti boşa çıkarmak için en iyi gayretlerini sarfetmeyi tekarrür ettirirler.

Bu beyanname, sulh menafiine hizmet etmeyi istihdaf eylemektedir ve hiç bir başka devlete karşı müteveccih değildir.

Ayni zamanda Romada 31 kânunuevvelde İngiliz büyük elçisi ile İtalya dış işleri bakanı arasında teati edilen notaların metni de neşredilmiştir. Bu notalarda M. Ciano İtalyanın alâkadarlığı takdirinde, hâlen İspanyaya ait erazilerin tamamiyeti mülkiyesinin masun kalacağını ve hiç bir şerait altında değişmiyeceğini teyit eylemektedir.

ALMAN MAHAFİLİ İHTİYATLI

Berlin 3 (A.A.) — Diplomatik mahafil, İngiliz - İtalyan anlaşmasına karşı ihtiyatlı davranmakta, fakat bu anlaşmayı müsait bir şekilde karşılamaktadır.

Muamele vergisi

Sınaî müesseseler bilâistisna vergiyi verecekler

Ankara 3 (Telefon)—Kuvvei muharrikesi beş beygir kuvvetinden ve amele adedi 10 kişiden az olsa dahi muamele vergisine tabi tutulacak imalâthane ve fabrikalar arasında çorab imalâthanelerinin dahil olub olmadığı hususunda tereddüde düşülmekteydi. Maliye vekâleti bu hususta vilâyetlere gönderdiği bir tamimde sinaî müesseselerin vergiye tabiiyet veya vergiden muafiyeti bakımından fabrika ve imalâthane diye ikiye ayrılamıyacağı bildirilmiş ve sınaî müessese vasfını haiz bulunan ipek, ipek mensucat ve ipek çorap imal eden müeseselerin de muamele vergisine tabi tutulması lâzımgeleceğini bildirmiştir.

Talebe pasoları

Tramvaylarda tenzilât marttan itibaren tatbik edilecek

Lise ve üniversite talebelerinin tramvaylarda tenzilâtlı bir tarifeye tâbi tutulacakları hakkında Nafia vekili Ali Çetinkayanın müjdesini dün yazmıştık. Vekâlet yaş kaydını kaldırarak mektepten alacağı bir vesika ile talebe olduğunu isbat eden liseli veya üniversiteli her gence talebe pasosu verilmesi hususunda şirketle anlaşmıştır.

Şirket iki ay içinde talebe pasolarını hazırlayacak ve marttan itibaren tenzilâtın tatbikine geçecektir. Talebe için fiatler birinci mevki 5, ikinci mevki yüz para olacaktır.

Tahranda 400 kişilik bir ziyafet

Tahran 3 (A.A.) — Pars ajansı bildiriyor: Yılbaşı gecesi, Türk heyeti reisi Cemal Hüsnü, ikametgâhında muhteşem bir ziyafet vermiştir. Bu ziyafette İran hükûmeti âzası, mebuslar, elçiler heyeti ve hükûmet merkezi mümtaz zevatı olmak üzere dört yüze yakın davetli hazır bulunmuştur. Süvare, sabahın saat yedisine kadar devam etmiştir.

Belçika kralı Kongoya gidecek

Brüksel 3 (A.A.) — Le Soir gazetesi kralın yakında Kongoya gitmek tasavvurunda olduğunu bildirmektedir

Trakyada nehirler dondu

Çocuklar bir taraftan karşı tarafa geçiyorlar

Edirne 3 (Akşam) — Burada şiddetli soğuklar başladı. Üç günden beri hararet derecesi sıfırın altında ona kadar düşmüştür. Meriç, Tunca ve Arda nehirlerinin bazı kısımları donmuş, beş santim kalınlığında bir buz tabakasile örtülmüştür. Çocuklar nehirlerin donmuş kısımları üzerinde kızak yapmakta ve kolaylıkla karşıdan karşıya geçmektedirler.

ERZİNCANDA SOĞUKLAR

Erzincan 3 (Akşam) — Burada misli görülmemiş soğuklar ve kar fırtınaları devam ediyor. Fırtına yüzünden iki hafta evvelden beri İstanbul postası gelmemiştir.

İSTANBULDA HAVA ISINDI

Bir kaç günden beri şehrimizde kuru bir soğuk hüküm sürüyordu, termometre sıfırdan aşağı 7 dereceye kadar inmişti. Dün hava lodoslamış, ortalık bir parça ısınmıştır. Dün sabah termometre 3, öğle vakti 8 derece idi. Gece × 1 dereceye kadar inmiştir.

Nehre yuvarlandı

Suriyede bir otomabil kazasında iki kişi öldü

Suriyede feci bir otomobil kazası olmuştur. Haleb avukatlarından Ahmed Münir, Cemile adında Halebli Yahudi bir kadınla Trablustan Suriyeye giderken otomobil Tel Kelp civarında bir köprüyü geçtiği sırada muvazenesini kaybederek nehire yuvarlanmıştır.

Yahudi kadınla şoför derhal ölmüştür. Avukat kendini nehire atarak kurtarmıştır.

Troçki Amerikada

Meksiko 3 (A.A.) — Ruth vapurunun Pıerto-Ölerero-Tabescoya 9 kânunusanide varacağı sanılmaktadır. M. Trotski, hükûmet tarafından ikametgâhının tesbitine kadar bu şehirde kalacaktır.

Romanyada bir nazır istifa etti

Bükreş 3 (A.A.) — M. Tataresco hava ve bahriye nazırı M. Caranfilin istifasını kabul etmiştir. Başvekil bu iki nezareti vekâleten idare edecektir.

Edirnede stadyom

Vali, lâzım gelen plânları hazırlattı

Edirne 3 (Hususi) — Şehrimizde spor işlerine büyük bir alâka gösterilmektedir. Vali Osman Şahinbaş sporun inkişafına imkân vermek için bir stadyom yapılmasını lüzumlu görmüş ve plânları hazırlatmıştır.

Yedi bin liraya mal olacak olan bu stadyom futbolden başka diğer sporlar için de muhtelif sahaları ihtiva edecektir. Stadyomun inşasına yakında başlanıyor.

Yugoslav kraliçesi Londraya hareket etti

Belgrad 3 (A.A.) — Valide kraliçe Mari, yanında kral ikinci Piyerin küçük kardeşi olduğu halde, bu sabah Londraya hareket etmiştir. Küçük prens, tahsilini İngilterede yapacaktır.

Yılbaşı piyangosu

İki talihli de Balıkesirde bulunuyor

Balıkesir (Akşam) — Yılbaşı tayyare piyangosunda 500,000 liralık büyük ikramiyenin iki talihlisi de şehrimizde bulunmaktadır. Belediye tahakkuk kâtibi Nevzat Ozan bir yılbaşı bileti almış ve yarısını ısrarla arkadaşı tahsildar Mehmed Arkana vermiştir. Şimdi iki arkadaş 12 bin beş yüzer lira kazanmış bulunuyorlar.

Piyango çekildiği sırada Nevzat Ozan, radyocu Hulûsinin mağazasına bitişik bozacı dükkânında oturmakta idi. Numaralar okunurken lâtife olsun diye Nevzat:

— Bana büyük ikramiye çıkarsa buradaki bütün bozaları sokağa döker, şişeleri param parça ederim, demiş. Tam bu sırada numarasına büyük ikramiyenin çıktığını işitince benzi sararmış ve boza şişelerini sokağa boşaltmayı düşünmüşse de çıldırdığına ihtimal verilir mülâhazasile bu fikirden sarfı nazar etmiştir.

Yugoslav başbakanı İsviçreye gidiyor

Belgrad 3 (A.A.) — Başbakan M. Stoyadinoviç, bir kaç gün istirahat için bu akşam İsviçreye hareket edecektir.

ŞEHİR HABERLERİ

AKŞAMDAN AKŞAMA.

Sokakta oynayan çocuklar

Tramvaylara asılan, otomobiller arkasından koşan çocuklar, seyrüsefer için hakikaten bir derd... Tramvay vatmanları, bilhassa kalabalık gün ve saatlerde mütemadî heyecan halinde... Zavallı şoförler, hangi tramvay basamağından birdenbire hangi çocuk otomobilin tam önüne atlıyacak diye korku içinde... Bir çocuğun, sırf oyun diye, tedbirsizce hareketi bir adamın istikbalini mahvedebilir. Görünür görünmez kaza derler, fakat bu, hiç görünmiyen, boşuna kaza..

İstanbul gibi büyük, medenî bir şehirde, çocukların hâlâ işlek caddelerde tramvay ve otomobil arkasında oynamaları çok garib bir şey... İstanbulda senelerdenberi tramvay işliyor, yıllardan beri otomobiller gidip geliyor. Bu tarz oyunun sebebi iptidailik, görmemişlik olmasa gerek... İstanbulda tramvay ve otomobil görmemiş, tramvaya binmemiş çocuk tasavvur etmek güçtür. Avrupanın hiç bir şehrinde, hattâ Balkanlarda bile, çocukların böyle kalabalık caddelerde oynaşmaları görülmez.

Bunun sebebi, İstanbulun kalabalık yerlerinde çocukların koşması, oynaması için hususî yerler, meydanlar, bahçeler bulunmamasıdır. Çocukların koşmak, oynamak ihtiyacı dünyanın her medeni şehrinde böyle meydanlar yaratmıştır. Bizde bu yerler olmadığı için, sık apartımanlar arasında boğulan çocuklar kendilerini caddelere atıyorlar.

Bunun sebebi?

Polis vasıtasile çocukları tramvaylara asılmaktan menetmek fayda vermez. Bir tarafta birini indirirsiniz, öte tarafta, on adım ötede başkası biner. İstanbulun bütün zabıta memurlarını tramvay yoluna dizmeli ki bu hâlin önü alınabilsin.

Çocuklara ceza vermeğe de imkân yok. Bunun çaresi, tramvaya asılan çocukların baba veya velilerini cezalandıracak tedbir almaktır. O yaştaki çocuklar devletten ziyade ailenin otoritesi altındadır. Asıl suçlu, çocukları üzerinde bu terbiye otoritesini gösteremiyen, ana babadadır.

Fakat bu gibi şeylerin asıl çaresi, sebebi kökünden izale etmektir. Bu da, çocukları caddelerde aynamaktan kurtarmak için onlara başka oyun yeri göstermektir.

Akşamcı

Şüpheli bir ö'üm

Halıcıoğlunda bir kiliseye aid harap bir evde oturan 45 yaşlarında Tiryakiyan adında bir adam evinde ölü olarak bulunmuştur. Gelen doktor ölümü şüpheli görmüştür. Bunun üzerine cesed morga kaldırılmıştır.

Beşiktaşta bir evin bacası tutuştu

Beşiktaşta Spor caddesinde bay Ahmed isminde bir zatın evinin bacası tutuşmuşsa da söndürülmüştür.

Arabacı Yusuf yaralandı

Üsküdarda Yusuf adında bir arabacı dün arabasını hızla sürerek iskele caddesinden geçerken hayvanın ayağı kayarak düşmüştür. O sırada Yusuf da arabadan yuvarlanmış ve hayvanın altına düşmüştür. Karnından ve başından ağır yaralanan Yusuf hastaneye kaldırılmıştır.

Sanatoryom

Yatak sayısı üç yüze çıkarılacak

Heybeliadadaki verem sanatoryomu ilk önce 30 yatak olarak tesis edilmişti. Sıhhiye vekâleti, her sene bütçesine koyduğu tahsisat ile müessesenin yatak sayısını tedrici surette yükseltmiştir. Şimdi sanatoryomda 160 yatak vardır.

Ancak bu 160 yatak da ihtiyaca kâfi görülemiyor. Heybeli sanatoryomunda yatan hastalar, diğer hastalardan fazla ihtimamlı bir bakıma, bilhassa besleyici gıdlara ihtiyaç gösterdiklerinden burası, ayni miktarda yatağı bulunan diğer bir hastaneden daha masraflı olarak idare ediliyor. Bu yüzden yatak sayısını, arttırmak güç olmakla beraber Sıhhiye vekâleti sanatoryomdaki yatak sayısını üç yüze çıkarmağa karar vermiştir.

Vekâlet, bu seneki bütçesinin esaslarını henüz tamamile hazırlamamıştır. Fakat müracaat eden hastaların miktarı günden güne fazlalaştığından bu sene yeni yatakların ilâve edileceği muhakkak görülüyor.

Hizmetçiler

Belediye yeniden araştırma yapmağa karar verdi

Evlerde ve hususî müesseselerde çalışan hizmetçi, süt nine, uşak, şoför, ahçı gibi müstahdemler hakkında belediye bir talimatname yapmıştı. Bu talimatnameye göre bu kabil işçilerin sıhhî muayeneleri yapılacak, ahlâkî vaziyetleri polis tahkikatından geçirilecek ve bundan sonra ellerine birer hüviyet vesikası verilecekti. Bu vesikayı gösteremiyenler bu işlerde çalışmıyacaklardı.

Bu usul konduktan sonra bunlar birer birer muayeneden geçirilmiş ve ellerine hüviyet vesikaları verilmişti. Fakat son zamanlarda belediye müstahdemin müdürlüğünde görülen bazı yolsuzluklar üzerine bu işe memur olanların bu işi lâyıkile görmedikleri, bu işin iyice takip edilemediği anlaşılmıştır.

Belediye bu işi yeniden tanzim etmeğe karar vermiştir. Yakında yapılacak araştırma ile sıhhî ve ahlâkî vaziyeti tesbit edilmiyen kimseler bu işlerde çalışmaktan menedilecekler ve kendilerinden para cezası alınacaktır.

Silâhları kırmak istemiş

Haydarpaşa lisesi talebesinden birkaç genç mektep tatilini avla geçirmek istemişler ve Anadoluhisarına gitmişlerdir.

Burada Kemaleddin adında biri kendilerinin önüne çıkmış:

— Bu arazide avlanamazsınız.. diyerek gençlerin ellerinden silâhlarını almış ve yere vurarak kırmak istemiştir. Bu sırada silâhlardan biri patlamış, çıkan kurşun Kemaleddinin pardesüsünü delmiş ve yanında bulunan Musa adında bir ameleyi yaralamıştır. Polis tahkikat yapıyor.

Bu nasıl şaka?

Genç kızın yüzünü jiletle kesmiş!

Eminönü polis merkezine yüzü kan içinde 22 yaşlarında Mari adında genç bir kız gelmiştir. Mari:

— Akrabamdan Kirkor adında bir delikanlı vardır. Dün gece hep beraber oturmuş şakalaşıyorduk. Bir aralık şaka yaparken Kirkor elindeki jiletle yüzümü kesti..

Demiştir. Bunun üzerine Kirkor yakalanmış, yüzü jiletle birkaç yerinden kesilen genç kız hastaneye kaldırılmıştır.

Yağları kontrol

Son talimatnamenin tatbik edilmesine başlandı

Belediye, halkın kullandığı yağlar için bir talimatname hazırlamıştı. Bu talimatnameye göre karışık yağ satanlar yağların üzerine mahlût olduğuna dair bir etiket koyacaklardır. Şehir meclisi talimatnameyi müzakere ederken halka karışık yağ yedirmenin şiddetle aleyhinde bulunmuş ve talimatnamede, karışık yağ yapılmasına müsaid görünen maddeleri kaldırmış, karışık yağ yapılıp satılmasını yasak etmişti.

Şehir meclisinin verdiği bu karar üzerine yağ yapılıp satılan yerlerin kontrol edilmesine başlanmıştır. İmalâthanelerden ve satıcı dükkânlardan nümuneler alınarak Fatihteki belediye kimyahanesinde tahlil ettirilmektedir. Talimatnamenin tamamile tatbiki için belediye yeni bir takip teşkilâtı yapacaktır.

Şüpheli ölüm

Karamana 3 saat mesafede Kızık köyünde bir ölüm hâdisesi olmuştur.

Sıddıka adlı bir kadınla ayni köyden Mehmed arasında kavga olmuş, aradan 2 gün geçtikten sonra Sıddıka ölmüştür.

Bu ölüm şüpheli görüldüğü için Mehmed yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir. Tahkikat devam etmektedir.

Bir tramvay yolda birine çarptı, yaralanmasına sebep oldu

24 numaralı Edirnekapı - Sirkeci tramvayı dün Beyazıdda 54 yaşında Hüseyin adında bir adama çarpmıştır. Hüseyin ehemmiyetli surette yaralanmış hastaneye kaldırılmıştır. Kazayı yapan vatman yakalanmıştır.

Yakında:

Cemal Nadirin

FOTOGRAF TAHLİLLERİ!

adı altında yeni ve çok güzel bir

Karikatür serisini

neşre başlıyacağız

İlk mektepler

Yeni programın tatbiki iyi netice veriyor

İlk mekteplerde yeni müfredat programı üç aydanberi tatbik ediliyor. Bu üç ay sonunda yapılan yoklamaların neticelerine aid not karneleri talebeye dağıtılmıştır. Yoklamaların neticeleri mektep idarelerinden ve her mıntaka müfettişleri tarafından Maarif müdürlüğüne bildirilmiştir. Bu seneki ilk yoklamaların neticesi, geçen seneki yoklamalardan daha iyidir. Bu da yeni müfredat programının ilk mekteplerdeki ders verme şeklini kolaylaştırdığını ve talebeden alınan neticelerin daha verimli olduğunu göstermiştir.

Bu seneki müfredat programında ilk mekteplerin ilk sınıfına kaydedilen talebe için tatbik edilen (kelime usulü) çocuğu hemen hemen bir ay içinde okumağa alıştırmaktadır. Bu usulün verdiği bu ilk netice ile kelime usulünün gelecek yıllarda da tatbikine devam edilecektir.

İlk mektep müfredat programının bu sene sonunda verdiği tecrübelerden sonra gelecek yıl için hangi noktalarında tadilât yapılacağı kararlaştırılacaktır.

Tavuklar imamı!

Bu söze kızmış, kavga birdenbire büyüdü

Aksarayda Şakir ağa sokağında oturan Ahmed dün kaybolan tavuklarını ararken komşusundan Cebbarla kavgaya tutuşmuştur. Bir aralık Cebbar, Ahmede:

— Tavuklar imamı.. demiştir. Ahmed buna kızmış, kavga büyümüştür. Nihayet Cebbar Ahmedi bıçakla birkaç yerinden yaralamıştır. Cebbar yakalanmış, Ahmed Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

Türkiye tıp encümeninin toplantısı

Türkiye tıp encümeni birinci kânunotuzuncu çarşamba günü profesör Fahreddin Kerim Gökayın başkanlığında toplanmıştır. Profesör Nazım Şakir uzvî ve ruhî bozukluk göstermiyen epilepsi vakalarında kuduz aşısı ile alınan iyi neticeleri tebliğ etmiştir. Profesör Hulusi Behçet bazı Dermik vakalarının dahi iyi neticeler aldığını profesör Fahreddin Kerim bir erken bunama vakasında gördüğünü hülâsa ve saralılarda aldıkları neticeleri söyledi.

Profesör Neşet Ömer irdelap retiküloendotelid şubesinin hypuplasiesinden ibaret çocuklarda nadir görülen splenohepetomegaliden ibaret yanehir hastalığı üzerinde tebliğde bulunmuştur. Profesör Lütfü bu hastalığın nedreti üzerinde teşrihi marazî tedkikatını söylemiştir.

Profesör Kemal Hüseyin tifos hastalığı üzerinde tavşanın üzerinde yaptığı tecrübeleri tebliğ etmiştir.

Gelecek toplantı on üç ikinci kânun çarşamba günü yapılacaktır. Bu toplantıda profesör Nissen güneş içindeki mihaniki manialarin kan cevelânı üzerindeki tesiri hakkında tebliğde bulunacaktır.

Bir çırpıda

Yeni çocuğun yemişleri..

Halk bilgisi dergisinde çalışan bir dostum halk tedkikleri yapıyor. Halk masallarını, halk bilmecelerini, halk eğlencelerini, halk tekerlemelerini topluyor. Bu arada eski çocuk yemişlerini de tesbit etmiş..

Eskiden mektebe giden çocukların yemişleri.. leblebi, leblebi unu, leblebi helvası, macun şekeri, sulu macun, elma şekeri, kabak çekirdeği..

Mektebe giderken hangimiz cebimizde kocaman bir kese kâğıdı leblebi unu götürmezdik. Mektepten dönerken üzeri kıpkırmızı elma şekerine, horoz şekerine ne kadar içimiz giderdi.

Lâkin bugünkü asri çocuğun mektep yemişleri büsbütün başka..

Elma şekerinin yerini, frigo denilen buzlu çikolatalar kaptı.. macunların yerini Amerikan çikletleri aldı.

Artık horoz şekerleri, bin bir renk kâğıtlara sarılan uzun macun şekerleri, elma şekerleri tarihe karıştı... Hele o uzun macun şekerleri...

Düşünüyorum da, ne zevkle bunları emerdik... Bu macun şekerlerini emmenin de bir usulü ve erkânı vardı. Uzun macun şekerini ağzınıza sokup uzata uzata çekeceksiniz. Böylece emile emile macun şekeri incelecek, incelecek ve nihayet bitecek... Ve yanınızda macun şekeri olmıyan arkadaşlarınızı bu suretle imrendireceksiniz, yutkunduracaksınız.

Çocukluğumuzda bu kadar bayıldığımız meşhur macun şekerini bugünün asrî küçüklerine sorunuz... Macunun yenilip yenilmediğini bile bilmez. Onların yerine yeni ve asrî yemişler hakkında size uzun uzun malûmat verirler..

Yemişler âdeta edebiyat adamlarına benzedi. Onların da yeni nesilleri, eski nesilleri, klâsikleri var...

Leblebiler, kabak çekirdekleri, fıstıklar, elma şekerleri, Abdülhak Hâmidler, Halid Ziyalar, Cenab Şehabeddinler gibi eski nesil. yahut bunlar yemişlerin edebiyatı cedidesi.. Frigolar, çikletler ise:

«Dan, dan, dan..»

«Baş aşağı duvara saplan»

«Ayak parmaklarınla..»

«Topla yıldızları..»

Tarzında şiirler yazan yeni moda, yeni nesil şairlerini andırıyor...

H. F.

İstiklâl lisesi mezunları

İstiklâl lisesi mezunlar cemiyeti dün Eminönü Halkevi konferans salonunda yıllık kongresini yapmıştır. Yeni idare heyetine Şeref, Semiha, Şeref Acar, Mustafa Niyazi, Nusret Sefa, Mümtaz Zeki, Fikri, seçilmişlerdir. Ayrıca murakabe heyetine de Fetanet Hâlis, Ulvi seçilmişlerdir.

Birgenç kız iki kişiyi yaraladı

Beykozda Fatma isminde bir genç kız komşularından Kadriyeyi ve Hikmet isminde bir delikanlıyı yaralamıştır.

Fatma yakalanmıştır. Kavganın sebebi anlaşılmamıştır.

Bir genç kız kömürden çıkan gazla zehirlendi

Kadıköyünde Osmanağa mahallesinde oturan Cemile isminde bir genç kız dün evde mangal yakmıştır. Mangaldan çıkan gazlar genç kızı zehirlemiştir. Bereket versin ki, vaktinde yetişilmiş ve genç kız hastaneye kaldırılmıştır.

Bay Amoaya göre...



— Çok garip yaratılışlı bu bizim çocuk bay Amca...

... Arasıra, hava alsın diye şöyle tren yoluna, deniz kenarına çıkarıyorum...

...Bir tren, yahut bir vapur görmüyor mu, heyecanından kabına sığmıyor!...

... Ben bu çocukta bir mütefennin ruhu seziyorum!...

B. A. — Hayır, bu olsa olsa, bir diplomat ruhudur!...

İktisadî ve malî hafta

936 senesinin bilânçosu - Avrupa ve İstanbul borsalarında vaziyet

Hitam bulan 936 senesi zarfında dünyanın iktisadî ve malî bilânçosunu şu suretle hülâsa edebiliriz:

Her tarafta ve bilhassa Amerikada bilûmum iptidaî maddeler (petrol, bakır, demir, kurşun kauçuk ilâ..) sene iptidasından beri azar azar, fakat muntazam bir seyir ile, en esaslı gıda maddesi olan buğday da sene nihayetine doğru mühim hamlelerle tereffü etmişler, bunları takiben diğer maddeler de yükselerek sanayiin inkişafına ve umumî refaha hizmet eylemişlerdir. Ancak bazı iktisatçıların kanaatine göre bu faaliyet ve refahı zahirî ve muvakkat addetmek daha doğrudur. Çünkü bu bilhassa devletlerin silâhlanma siyaseti icabı olarak yaptıkları harp malzemesi siparişatından ileri geliyor, yoksa normal ticarî mübadeleler henüz başlamamıştır.

Belli başlı memleketlerde işsizliğe henüz çare bulunmuş değildir. Malî müşkülât dolayısile birçok devletler gümrük manialarını, döviz tahdidatı ve kontenjantıman usullerinden bir türlü vaz geçemiyorlar. Beynelmilel ticaret de bundan müteessir oluyor.

Kontenjantıman usulünü 1937 senesinden itibaren ilk olarak ilga etmekle cumhuriyet hükûmetimiz iktisadî cephede mühim bir adım atmıştır. Sınai kalkınma programımız 936 senesinde de muvaffakıyetle tatbik edilmiş ve bu uğurdaki mesaiye hararetle devam edilmekte bulunmuştur. 936 senesi zarfında iktisadiyatımız her branşda inkişaf etmiş ve bilhassa ihracatımız mühim surette artmıştır. Bunun en büyük delilini ihraç müessesemizde altın stokunun gitgide tezayüd etmesinde görüyoruz. Bankalarda tasarruf mevduatının seneden seneye kabarması da bilhassa şayanı kayıttır. Senenin en büyük malî hâdisesi Şark şimendifer hatının devletçe iştirası olmuştur.

***

Sene başı yortuları münasebetile geçen hafta zarfında Avrupa piyasaları bir faaliyet gösterememişlerdir. Paris borsası sönüktür. Bilhassa devlet rantları tedenniye meyyaldir.

Almanyada general Göring'in bir emirnamesile 1 kânunusani 937 den itibaren memleket haricinde tedavül eden kâğıd markların Almanyaya girmesi katî surette yasak edilmiştir. Bu tedbirin istihdaf ettiği gaye sermayelerin, nakli kolay olan banknot şeklinde memleketten kaçırılmasına mâni olmaktır. Hariçte sermayeleri bulunan Almanlara bu sermayelerini tekrar memlekete sokmak için 31 kânunusaniye kadar bir mühlet verilmiştir. Yapmadıkları takdirde hiyaneti vataniye töhmetile idam olunacaklardır.

***

İSTANBUL BORSASINDA VAZİYET

Bizde sene başına tesadüf etmek münasebetile hafta zarfında piyasa bir faaliyet göstermemiştir. Müşteriler neşesiz görünüyor. Bu bilhassa Anadolu demiryolu esham hâmillerinin geçen 28 kânunuevvelde Ankarada yaptıkları toplantıda kuponların tarzı tediyesi hakkımla tebellür etmiş bir fikrin henüz mevcud olmadığının anlaşılmış olmasından ileri geliyor. Gerçi bu cihet esasen münakaşa edilecek değildi, çünkü evvelce de söylemiş olduğumuz veçhile ruznamede yalnız hükûmetle temasa gelecek olan murahhas heyetinin intihabı keyfiyeti vardı. Bu yapıldı. Fakat kuponlar hakkında hususî surette olsun hiç bir müdavelei efkârda bulunulmadığı da anlaşılıyor. İçtimadan bir iki gün sonra Anadolu grupu kâğıdları Berlin borsasında birer lira kadar bir sukut kaydettiler. Acaba Almanlar bir şey biliyorlar mı?.

İşte Berlindeki bu sukut neticesinde bizde bu kâğıdlar gerilediler ve cumartesi akşamı aşağıdaki fiatlerde kapandılar:

Esham 23,80 lira
Tahvilât 40 lira
Mümessil senedat 43 lira

Buna mukabil yüzde 7½ faizli Türk borcu tahvillerinde mühim muameleler yapılmamış olmakla beraber cüz'î birer tereffü vardır. Kapanış fiatleri şunlardır:

Birinci tranş 22,90 lira
İkinci tranş 21,50 lira
Üçüncü tranş 21,45 lira

Dahilî istikraz kâğıdlarımızda değişiklik yoktur. Başlıca endüstriyel kâğıdlarımız da şu fiatlerde kalmışlardır.

Aslan çimento 13,40 lira
Bomonti 9,40 lira
İttihad değirmencilik 10,25 lira

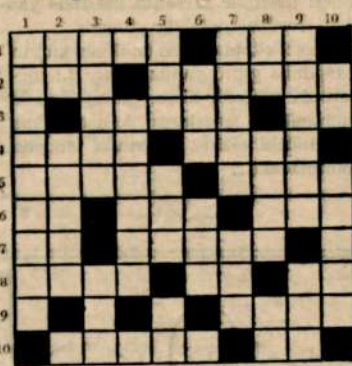
Merkez bankaları hafta zarfında 1,25 lira kadar daha tereffü ederek 91,50 lirada kapandı. Bu tereffüün sebebi, bazı ecnebi kambiyoların (bilhassa Fransız frangının) devoluasyonu üzerine tahassül eden kârın - kâr tahassül etmiştir, çünkü frank sukut ettiği sırada, klering hesabından Fransaya 130 milyon frank kadar borçlu idik - hususî bir ihtiyat hesabına nakli ve bilâharede sermayeden henüz tahsil edilmemiş olan yüzde otuz bakiyeye mahsuben hissedarlara mal edilmesi düşünülmesidir.

Bu hususu teminen banka nizamnamesinin bazı maddelerinde tadilât icrası için hissedarlar heyeti umumiyesi önümüzdeki 4 şubat 937 tarihinde fevkalâde içtimaa davet edilmiştir. Meclisi idarenin buna dair ilânı gazetemizin 31/12/936 tarihli nüshasında intişar etmiştir.

ALTIN

Piyasa haricinde muamele gören Türk altınının bu hafta zarfında da 8 puvan kaybederek 1000 kuruşta kaldığını memnuniyetle kaydediyoruz.

BULMACAMIZ



SOLDAN SAĞA:

1 — Yazlık elbise yapılan bez (5) Tabaka (3)
2 — Telefon nidası (3) Vilâyet (6)
3 — Huzur (5) Nota (2)
4 — Gelin (4) Sakal kazımak (4)
5 — Yıkanma yeri (5) Bir yemiş (4)
6 — Beyaz (2) Avuç içi (3) Ceylân (3)
7 — Edat (2) Bahis tutuşma kemiği (5)
8 — Boyuna sarılan (4) Kalan eser (2) Uzak nidası (2)
9 — Bir kaza merkezi (4)
10 — Hasr edatı (5) Birli (2).

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — Dalıp çıkan deniz kuşu (9)
2 — Âzamızdan biri (2) Durgun (5)
3 — Dedesinin yavrusu (5) Damardaki (3)
4 — En büyük kıtalı (6)
5 — İşte (3) Tığla işlenir (3) Nida (2)
6 — Tenezzüh gemisi (3) Alelâde (3)
7 — Damla (5) Cefa (3)
8 — Kırmızı (2) Soy adı (4) Nida (2)
9 — Süzme (6) Madenî su kabı
10 — Sonuna «R» konursa mesamattan sızar (2) Elbiselik (5).

GEÇEN BULMACANIN HALLİ:

Soldan sağa: 1 - Gonce, 2 - An, Ezan, ki, 3 - Vazife, 4 - İlkin, Yafa, 5 - İz, Kale, 6 - El, İkiz, Ne, 7 - Tarçın, 8 - İş, Âyin, 9 - Nil, Islak, 10 - Fark, Azap.

Yukardan aşağı: 1 - Ganimet, 2 - On, Lâtif, 3 - Ki, la, 4 - Ceviz içi, 5 - Ezan, Kısık, 6 - Az, Kin, 7 - Niyaz, Âlâ, 8 - Fal, Ayaz, 9 - Kefen, İka, 10 - Si.

Yunanlıların sevincimize iştiraki



Şark demiryolları, devlet tarafından satın alındıktan sonra Edirne ve İstanbuldan hareket eden ilk trenler Yunan topraklarına girdikleri zaman Yunanlı dostlarımızın da bu hadiseden büyük bir memnuniyet izhar ettiklerini yazmıştık. Fition istasyonunda Yunan memurlarile jandarmalar ve halk Devlet demiryollarının çiçeklerle süslü lokomotifinin önünde Türklerle beraber bir de resim çıkarmışlardır. Bu resimde Türklerin sevincine iştirâk eden dost Yunanlıları, Türkler arasında görüyorsunuz.

AKŞAM
Abone Ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	—

Posta ittihadına dahil olmayan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Şevval 21 — Ruzu Kasım 58

S.	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
E.	12,46	2,33	7,25	9,47	12,00	1,38
Va.	5,39	7,26	12,19	14,41	16,53	18,31

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk Sok. 13 No.

SİYASÎ İCMAL

İspanyadaki hükûmetler

İspanya işlerinin çok karışık olmasının bir sebebi de general Frankoya karşı harbeden tarafın zahirde İspanyol hükûmeti adını taşıdığı halde muhtelif hükûmetlere ve partilere ayrılmış olması ve binaenaleyh gerek siyasi gerek askeri faaliyette vahdet bulunmamasıdır. İspanya hükûmeti Madridin sıkıştırılmakta bulunmasından Akdeniz sahilindeki Valânsiyaya çekilmiştir. Arkasından İngiliz sefareti ve diğer ecnebi sefaretleri de buraya göç etmiştir.

Bu hükûmetten başka bir de müstakilen hareket eden iki hükûmet daha vardır. Bunlardan biri şimali İspanyanın Atlântik Okyanos sahilinde yaşıyan ve İspanyollar ile alâkası bulunmayıp Avrupanın en eski bir ırkına mensup Besklerin teşkil ettikleri ve merkezi Bilbaoda bulunan hükûmettir. Palos ismindeki Alman vapurunu açık denizde tevkif eden ve sonradan bir Alman kruvazörünün tehdidi üzerine salıveren memurlar bu hükûmetindir.

Şu kadar var ki vapurun içindeki bir İspanyol ile harp levazımı alakonulmuş olduğundan Alman donanması bu sahilleri âdetâ abloka etmiş ve bir İspanyol vapurunu şimdiden zabtetmiştir. Abloka devam ettiği takdirde devletler arasında büyük ihtilâflar ve zorluklar çıkacaktır. Müstakilen hareket eden diğer hükûmet te İspanyanın şimalinde ve Akdeniz ile Pirene dağları arasındaki Katalonyadır. Bu memleketin halkı ırkan İspanyollardan ziyade Fransızlara yakındır.

Son zamanlarda Katalonyada sol unsurlar ve bahusus Sovyetlere teveccühkâr ve taraftar bulunan amele teşkilâtı çok kuvvet bulmuştur. Hükûmetin başında bulunan M. Compassy sol cumhuriyetçiler partisinin lideridir. Sağ partiler ya imha edilmiş yahud ortadan çekilmiş olduğundan bu sol parti şimdi memleketin en sağ partisi görünmektedir. Bu zat bütün sol partilerin ve amele teşekküllerinin müttehiden hareket etmesine çalışıyor. Halbuki her parti ve teşekkül kendisinin teşkil ettiği ayrı milis kuvvetini muhafaza ve idare etmekte ısrar ediyor. Bundan başka (millî amele konfederasyonu) ile (Marksist partisi amele ittihadı) amele diktatörlüğü vücude getirerek Katalonyada bir Sovyet rejimi kurmağa çalışıyor.

Bu yüzden Katalonyanın bir Sovyet hükûmeti olması Almanya ile İtalyayi general Frankoya yardım işinde ısrar etmeğe sevkediyor. İşte İspanya işlerinin Avrupa sulhunu tehdid eden bir cephesi de budur.

DÜNYADA neler oldu neler oluyor?

NEZLE



Kışın kaç kere nezle olacaksınız?.. Bunu artık evvelden keşfediyorlar.

İnsanların, hareketteyken, teneffüs edebileceği oksijen mikdarı, soğuk alma kabiliyetine bir miyar teşkil ediyormuş meğer...

Resimde gördüğünüz gibi, bir adama oksijen maskesi giydiriyorlar ve bir bisiklet pedalı çevirtiyorlar Bu arada da hareket sırasında vücudün her santimetre murabbaının ne kadar oksijen kullandığını hesaplıyorlar.

Kullanılan oksijen mikdarı ne kadar çoksa, soğuk alma kabiliyeti o kadar az oluyormuş...

ŞATONUN EFSANESİ

Dük dö Vindsor Macaristanda, Roçiltlerin Enzesfeld şatosunda oturuyor. Bu şatonun garip bir efsanesi vardır.

Baron Natali Roçilt bu şatoyu 1885 de satın aldı. O zaman burası şato değil, âdeta bir köy eviydi. Viyanalı bir mimar çağırttı, bir plân yaptırdı ve yüzlerce amele çalıştırarak evi şato haline sokmağa başladı.

Baron sık sık Enzesfelde gidip yapıyı geziyordu. Bir gün dönerken karşısına bir çingene çıktı ve dedi ki:

— Şato bittikten sonra o sene içinde öleceksiniz!

Şatonun yapılması tam 18 sene sürdü. Kabahat ne mimarda, ne de ameledeydi. Baron mütemadiyen yapıyı uzatıyordu. 1903 de beğenilmiyecek, değiştirilecek bir şey kalmadı. Şato bitti ve o sene de baron öldü.

Gittiği gece 8 inci Edvarda bu efsaneyi anlatmışlar, dinlemiş:

— Garip demiş, bana da Kanadada biri: Kral olacaksın, fakat çok sürmiyecek demişti!...

BUZ DİYARI

Avusturalya hudutlarını genişletti. Yeni Zellândanın cenubundan yedi buçuk milyon kilometre murabbaı buz diyarını kendine ilhak etti.

Bu ilhak siyasî protestolara hacet bırakmadı. Avusturalyanın ilhak ettiği yerlerden kuş uçmaz ve kervan geçmez. Ancak balina balığı avcıları oralarda dolaşırlar.

Avusturalya hükûmeti oralara yeni rasat merkezleri yaptıracakmış...



Gaziantep (Akşam) — Belediye, yokluğu çok hissedilen bir işi nihayet başarmağa muvaffak olmuştur. Bir bando kurmuştur. Resmini gönderdiğim bandodan çok istifade edilmektedir.

Diyarıbekirde Atatürk köşkü

Büyük Önderin oturduğu köşk belediyece satın alınarak tamir ediliyor



Büyük Önderin kolordu kumandanlığı sırasında Diyarıbekirde oturduğu Pamuk köşkü

Diyarıbekir (Akşam) — Diyarıbekirlilerin daima büyük bir iftiharla yadedeceği eski bir hatıra vardır ki o da Büyük Önderin kolordusile bu taraflarda bulunduğu zamanlardır. Büyük Önderin o zaman ikamet ettikleri Pamuk ve Seman oğlu köşklerini olduğu gibi muhafaza etmek ve şerefli bir hatırayı canlandırmak her Diyarıbekirli için bir borç halini almıştır.

Halkın içten gelen bu arzusunu bilen belediye, bu köşkleri satın almış ve tamirine, bahçesinin tanzimine başlamıştır.

Bu köşkler o zamanki halini kaybetmiyecek bir şekilde tamir edilecektir. Köşkün önündeki büyük havuzun düşmüş olan bazı taşları yerine konularak tamir edilmiştir. Sair yerlerinin tamiri de müteahhidine ihale edilmiş olduğundan ilkbaharda bütün tamirat bitecektir. Etrafındaki bahçe ve geniş erazinin de muntazaman tarh ve tanzimine başlanmıştır.

Amerikada haydutluk



Kaçırılan küçük Çarls

Amerikada Vaşington eyaletinde oturan Matson adında zengin bir doktorun oğlunu bir haydud kaçırmıştır.

Noel gecesinde doktor Matson ve karısı bir davette idiler. Haydud bu sırada evlerine girmiş, evin camekânlığında Noel ağacının etrafında oturmakta olan doktorun üç çocuğunu görmüştür. Çocuklardan Çarls 10 yaşlarındadır. Hemşiresi Muriel henüz daha on dördünü ikmal etmiştir. En büyükleri Vilyam ise on altısındadır.

Tabancası ile camı kıran haydud içeri dalmış ve Vilyamın üstünü başını aramıştır. Sonra Çarlsa yaklaşarak:

— İşte asıl para bu, demiş, çocuğu kolundan yakalayarak, yere 35,000 lira fidye istediğine dair bir mektup attıktan sonra kaçmıştır.

Vilyam derhal polise telefon etmiştir. Polis faaliyete geçmiş, fakat haydudun izini o gece bulmak mümkün olamamıştır. Eve gelen hafiyeler çocuklara kaçırma sahnesini tekrarlatmışlar, fakat bir neticeye varamamışlardır.

Çarlsin sıhhati hakkında henüz haber alınmamıştır. Doktor Matsonun tahminine göre oğlunu bir esrarkeş kaçırmıştır. Çünkü bir hafta evvel garajda unuttuğu doktor çantasının içindeki uyuşturucu maddeler çalınmıştı.

Hayvan hastanesinde..

Romatizmalı tavuklar, başı dönen köpekler

Birçok hayvanlara bayıltılarak büyük ameliyatlar yapılıyor



Bir beygir ameliyat masası üzerinde

İnsanlar arasında yaşayan hayvanların hastalıklarını tedavi için 927 de açılan Fatih hayvan hastanesi İstanbul civarındaki kaza ve vilâyet hayvanlarının da her türlü hastalıklarını iyileştiren, halkça tanınmış bir müessese haline gelmiştir.

On sene zarfında tutulan istatistiklere göre, hastanede 1927 senesinde ancak 790 hayvan tedavi edilmiş iken halk bu müesseseyi tanıdıktan sonra müracaatların adedi büyük mikyasta artmış ve 934 da tedavi edilen hasta hayvanların adedi 10,498 rakkamına kadar yükselmiştir.

Bu hastanede geçen sene, yani 935 de 6376 beygir, 1243 katır, 1021 eşek, 546 sığır, 810 koyun, 782 keçi, 2308 köpek, 1923 kedi, 213 kümes hayvanına bakılmış, bunların 604 ü, uyutulmak suretile büyük ameliyat yapılarak tedavi edilmiştir.

Hastane şefliğince yapılan raporlara göre, hastaneye tedavi için getirilen beygir, eşek, katır gibi tek tırnaklı hayvanlarda en fazla ras gelinen hastalıklar yaralar ve eziklerle, hazım cihazı hastalıkları ve sancılardır. Bunlar ekseriya inşaatta çalıştıkları için çivi batmasından mütevellid tırnak hastalıklarına tutulmaktadırlar. Göz, cild hastalıkları ile tetanos da dikkatei celbedecek derecededir.

Keçi, sığır ve koyunlar ise ekseriya suihazma uğramakta, güç doğumlardan mütevellid hastalıklarla, meme iltihapları yüzünden hastaneye gelmektedirler.

Köpek ve kedilerde mide ve barsak iltihaplarile yaralar, kemik kırılmaları, göz ve kulak hastalıkları, diş ağrıları baş dönmeleri görülmektedir. Bir yaşındaki köpekler «gençlik hastalığı» denilen bir nevi illete tutulmaktadırlar.

Kümes hayvanlarına gelince; bunlarda difteri, kolera, tifos gibi bulaşık hastalıklar, damla, romatizma, nikris gibi marazlar fazladır.

Romatizmaya tutulan kümes hayvanları tıpkı insanlar gibi yürüyemez ve günün bütün saatinde kümeste otururlarmış. Fazla gıda almak yüzünden tavuklar da ekseriya damla hastalığı görülmekte imiş.

Hastaneye şimdiye kadar bu aramızda yaşayan ve pek iyi tanıdığımız hayvanlardan başka tedavi için 12 deve, 11 mymun, iki karaca, bir geyik, bir yılan, bir sülün, bir tavuskuşu, birkaç da tavşan getirilmiştir.

Develerden bir kısmı yaralı imişler, bir tanesi tedavisi mümkün olamıyacak derecede gözünden hasta olduğu için bir gözü çıkarılmıştır. Maymunlardan ikisi yaralı, birisi gözünden hasta, dördü de midesinden muztaripmiş. Bunlar tamamen tedavi edilmişlerdir. Yalnız maymunlardan bir tanesi fazla sinirli olduğu için pansımanlarda zaptetmek mümkün olmadığından ancak bayıltmak suretile pansıman yapılabilmiş.

İştihası az olduğu ileri sürülerek sahibi tarafından hastaneye getirilen yılan iki metre boyunda, korkunç ve zehirli olduğu için tedavi edilememiş, vahşetinden korkularak bir iştiha ilâcı verilememiştir.

Fatih hayvan hastanesine tedavi için getirilen hayvanlar gün geçtikçe artmaktadır. Çatalcadaki köylüler bile hastaneyi tanımışlardır. Fakat müessese çok küçük, uzak yerlerden getirilen hayvanları yatıracak yer yoktur. Ancak sekiz beygir yatırılarak tedavi edilmektedir. Hasta olan sığır, koyun, keçi, merkep, köpek ve kediler müessesede yer olmadığı için yatırılamamaktadır.

Bundan başka müessesenin bir otopsi salonuna, kimya ve bakteriyoloji lâboratuarlarına ihtiyacı vardır. Hayvan sayesinde ekmek parasını çıkaran fakir vatandaşların ihtiycına daha geniş mikyasta cevap verebilmek için bu müessesenin genişletilmesi lâzımdır.

Karamanda kış

Yapılan su araştırmaları müsbet neticeler verdi

Karaman (Akşam) — 2 gündenberi buraya kar düşmektedir. Karın kalınlığı (50-60) santimetredir. Termometre (-5) dir. Komşu kazalarla köylere gidilemediği gibi; şehir içinde bile gidiş geliş çok güçleşmiştr.

Piyasada odun ve kömür kıttır. Soğuk bütün şiddetile hüküm sürmektedir. Bu yüzden şehirde hayat durmuş gibidir.

SU ARAŞTIRMALARI MÜSBET NETİCE VERDİ

Dört aydanberi Karamanın Zengen deresinde -su araştırmaları için- kurulan ąrteziyen tesisatı çalışmalarına devam etmektedir.

Bir ay evvel 115 metre derinlikte su toprak seviyesini bulmuştu. Son günlerde (188) metre derinliğe varılmıştır. Fışkıran suyun tazyiki, toprak seviyesinden (60) santimdir.

Çıkan suyun kutru şimdilik 13 santim olup dakikada (72) litre su kaydedilmektedir.

Tesisat, suyu kaybetmek korkusundan, faaliyetini durdurmuştu.

Bu husus için vilâyetten mühendis beklenmektedir.

ARTVİNDE KAR

Artvin 3 (A.A.) — On senedenberi görülmemiş bir şiddetle üç gündenberi yağan kar, şehirde bir buçuk metreyi aşmıştır. Zayiat ve telefat yoktur. Gaz, şeker, un gibi zaruri ihtiyaç maddeleri pontrol altına alınmıştır. Borçaka ve Hopa ile telefon muhaberatı kesilmiştir. Ardahan telgraf hattının tamiri için merkezden müfrezeler çıkarılmıştır. Bugün hava açıktır.

PAZARTESİ KONUŞMALARI

MEHMED AKİF

Ölümile memleketimizin fikir ve sanat adamlarının hayat ve şahsiyeti üstünde düşünmeğe davet eden Mehmed Akife, bu satırlarımla son vazifemi yapmak istiyorum.

— Safahatımda eğer şiir arayorsan, arama;
Yalnız bir yeri vardır ki hazindir.
— Göster.
— Küfe.
— Yok..
— Hasta,
— Değil.
— Hangisi ya?
— Üç buçuk nazma gömülmüş koca bir ömri heder!...

Akifin hayatı, yedi kitap tutan -kendi dediği gibi üç buçuk nazım değil- Safahatın sahifeleri arasına gölgesini bırakmış bir eserdir. Bu eserin haricinde, onun hayatına yeni bir mâna katacak hiç bir şeyi yoktu. Hocalık, müdürlük, pehlivanlık, mütercimlik ve daha başkaları, hattâ şahsının tarihinde bir varlık sayılamazlar. Bir gün toprağa düşen gölgesi gibi vücudünün da cansız, yerlere serileceğini imrenerek ifade eden Mehmed Akif, Kleri Kal bir temayülün edebiyatımızda hakikaten kudretli bir mümessili olarak bizim dünyamızdan ayrılmış bulunuyor.

Bayramda Fatih meydanı, mahalle kahvesi, hasta çocuk tasvirli şiirlerile Türk edebiyatına halkçı bir şair olarak giren Mehmed Akif, Balkan felâketi üzerine Fatih ve Süleymaniye kürsülerindeki vaizlerini manzum bir hale sokarak milletin uyanmasını temin için gene halkçı bir dille eserlerini yaratmıştır. Mezhep ve meşrep itibarile tam zıddı olan Tevfik Fikretin nesre çalan, fakat hiç bir satırında lâübalileşmiyen nazım lisanını, daha çok mahalle ve sokak diline yaklaştırarak almıştı. Onun kaleminde aruz, her şeyi hikâye edebilecek bir kolaylık kazanmıştır. Hikâye edebilecek diyorum, çünkü bu dille her şeyi ifade etmek mümkün değildir. Bu kadar açık ve bu kadar anasırı tam bir üslûple söylenemiyecek karanlık ve karışık duygularımız olduğunu da unutmamalıdır.

Hayatı telâkki tarzına gelince Mehmed Akif, her hâdiseyi din bakımından görürdü ve o gözle göstermeğe çalışmıştır. Adalet deyince hayalinde Hazreti Ömer, şecaat deyince Hazreti Ali canlanır bir duyguda idi. Onun için milletin her türlü felâketlerden kurtulup ereceği bahtiyarlığı, gelecek günlerde değil; geçmiş zamanlarda arardı. Mehmed Akifin telkine çalıştığı (Asrı saadet), çöller ortasında, zamanda ve mekânda bugün olduğumuz yerden daha arkada bir yeşil vahaya benzetilebilir.Akif buna inanırdı.Onun kudret kaynağı bu islâmî imandadır. İnanılan şey her ne olursa olsun inanış, kendiliğinden bir kuvvettir ve her inanışın sağlamlığı da samimiyetinde görulur. Mehmed Akif mümindi, çünkü imanında samimî ve bundan dolayı da kuvvetli idi.

Onu şairliğe çeken, bu iman olmuştur. Sade bu imanın tesirile kupkuru bir din naşiri olmaktan kendisini kurtaran, şairliğinin ilk zamanlarındaki halkçılık duygusunun pehlivan ruhunda destanî hisler haline gelebilmesidir. Yoksa Akif de emsali gibi her hâdiseyi bir nas ile izah etmekten başka bir meziyeti olmıyan herhangi bir medrese mensubundan başka bir insan olamazdı. İstiklâl harbinin en heyecanlı anlarında Ankaranın ufuklarından akseden top sesleri, onun bu ruhî ihtiyacını karşılamakta en coşkun bir musiki tesiri yaptı. İstiklâl marşının bazı satırlarında bu gürlemelerin kaybolmaz tarrakaları var. Daha önce Çanakkale için de ayni duygularla destanî bir şiir yaratan Mehmed Akif, bütün eserleri yok olsa gene bunlarla ebedi kalacak bir şair vasfını kazanmıştır.

Mehmed Akif şiirlerini yaratırken başlıca iki unsur kullanmıştı: Dinî, millî. Açık olarak görmeliyiz ki, ruhumuzda onun şiirlerine makes olan taraf, millî olan tellerdedir. Meselâ Çanakkaleyi anlatan şiir parçasında iç duygularımızı titreten vuruşlar, onun tasvir ettiği muhteşem ve âlemleri içine alan büyük ve muhayyel tabutun dinî anasırından değil, bu tabutun içinde yatan Mehmetciğin kendisinden geliyor. Bu muharebe, ne Uhüd, ne de Bedir gazvesine benzer. O, sadece Çanakkale muharebesidir. Karşı tarafta «kimi Hindu, kimi Yamyam, kimi bilmem ne belâ...» dediği her dinde ve hattâ bizim dinde düşmanlar, bu yanda ise Akifi kahramanlıklarile coşturan Türk yiğitleri vardır. Dava, aslâ bir tevhid meselesi değildi.

İstiklâl mücadelesinden sonra Mehmed Akif, cemiyette gördüğü değişmelere inanmadı ve inanmadığı için de uyamadı. Beş altı sene memleketten uzak yaşamasının sebebi budur. Çünkü onun cemiyet telâkkisi geri idi. Halbuki kurtuluş zaferinden hızını alan inkılâp duramazdı. Bir muharebede sıkı bir yürüyüş zarureti hasıl olduğu zaman, bacaklarında kudret olmıyanlar, döküntüler arasında kalırlar.

Mehmed Akif halkçılık ruhunda ve Türk milletinin gösterdiği kahramanlıkların destanını duymakta büyük bir isabet göstermişti. Onun bence yaratıcı tarafı buradadır; yarına intikal edecek tarafı burası olduğu gibi, bu isabete mukabil, büyük bir dalâlete de düşmüştü. Mısırda kendisini karşılayan ve koruyan nihayet şu veya bu ferd olmuştur. Halbuki hastalandıktan sonra döndüğü öz vatanında tabutunu eller üstünde götüren ferd değil, cemiyetti; feveranlı anlarında onun dilile kendi büyüklüklerini duyan ve dinliyen Türk cemiyetinin vicdanı... Onun da çok yakından tanıdığı bu yiğit millet, kendisinin herhangi bir faziletine, fedakârlığına hitap eden insanı, hattâ düşmanı olsa unutmaz. Mehmed Akif, son zamanlarında yazmayı tasavvur ettiği (Haccetül-Vedaı) ile değil, Mısırdan İstanbula hicretile bu dalâletini, mübarek vücudünü ölümünden sonra bile göğsünde taşıyan Türk vatanına karşı ödemiş ve affettirmiş sayılmalıdır.

Hasan Âdil YÜCEL

İzmir mektupları

İstihsali arttırmak için yapılacak işler

Ege mıntakasında sulama tesisatı, makine kuvvetinden istifade meselesi

İzmir (Akşam) — Memlekette ucuzluğu temin için alınması lâzım gelen tedbirler üzerinde duran başbakanımız İsmet İnönü, ilk iş olarak Devlet demiryolları ve Deniz yolları işletme idareleri nakliye tarifelerinde tenzilât yapılmasını alâkadarlara emretti ve tenzilâtlı tarifelerin hazırlanmasına başlandı. Yakında bu tarifelerin tatbike başlanmasile muhtelif eşya ve mahsul fiatlerinde bir tenezzül görüleceği tabiidir.

Hayatı ucuzlatmak için memleket dahilindeki nakliye tarifelerinin indirilmesi başta gelir. Onu takiben alınacak diğer mühim tedbirler yavaş yavaş tatbik mevkiine konacaktır.

Hayatı ucuzlatmak için yapılacak işlerden en mühimmi, istihsalâtı arttırmak olacaktır. Fakat maliyeti ucuzlatmak şartile... Onun için iyi mahsul veren vadilerde, nehir yakınlarında büyük sulama tesisatı vücude getirilecektir. Evvelce de yazdığım gibi, bu tesisatın Sakarya, Küçük ve Büyük Menderes ile Gediz ve Bakır çayı mıntakalarında yapılması, şimdiden kararlaştırılmış gibidir. Yalnız Sakarya mıntakasında sulama tesisatı yapıldıktan sonra şimdi ancak 15 bin dönüm pamuk ekilen saha, 80 bin dönüme çıkarılacaktır. Küçük Menderes, Gediz ve Bakır çay ile Büyük Menderes mıntakalarında da alınacak verim o nisbette çok olacaktır.

İstihsalâtı arttırırken, mahsulü ucuza satmak prensibini esas tutunca maliyeti ucuza temin etmek meselesile karşılaşılır. Mahsul zamanlarında istihsal mıntakalarında bütün müstahsillerin karşılaştıkları en mühim mesele işçi meselesidir. Mahsul zamanında İzmir ve havalisinde işçi gündelikleri 80-120 kuruş arasında değişmektedir. Bu kadar yüksek ücretle işçi kullanan çifçi, ne kadar muktesit davransa maliyet fiatinin yükselmesinin önüne geçemiyor. Onun için istihsal zamanlarında Konya ve civarı vilâyetlerden işçilerin istihsal mıntakalarına gayet ucuz tarifelerle gitmelerini ve istihsalden sonra tekrar memleketlerine dönmelerini temin edecek kararlar alınmak lâzımdır. İşçi buhranının zamanında önü alındığı takdirde maliyetin ucuzluğu da temin edilecektir.

İstihsalin arttırılmasını temin edecek âmillerden biri de ziraat işlerimizde kol ve hayvan kuvveti yerine makine kuvvetini ikame etmek olacaktır. Başbakanımız, İzmir, Manisa ve Balıkesir havalisindeki tedkikleri esnasında bu mühim meseleyi inceden inceye tedkik etmişlerdir.

Memlekette mayi mahrukat fiatlerinin, sıkı bir kontrol altında en ucuz bir şekilde satılması temin edildiği takdirde ziraat makinelerinin her çeşidini istihsal işlerimizde kullanmak mümkündür. Romanyadan vapura yüklenen petrolün, İzmir limanında vapurda teslim şartile kilosu bir buçuk kuruş gibi pek cüz'i bir fiatle satıldığı halde memlekette mayi mahrukat fiatlerinin fevkalâde yüksek olması ziraat işlerimizde makinelerin istenildiği derecede fazla kullanılmasına mâni olmaktadır. Müstahsil, gayet ucuz fiatle mayi mahrukat temin edecek olursa istihsal o nisbette çok ve ayni zamanda ucuz temin edilecektir.

Bağcılara asma çubuğu

İzmir (Akşam) — Manisa Amerikan asma fidanlığı tarafından bağcılara bağ yetiştirmek için verilmek üzere 700,000 köklü asma çubuğu yetiştirilmiştir.

Ölçüleri kontrol

Ege mıntakası başmüfettişliğinde bir ölçü müzesi yapıldı

İzmir (Akşam) — İzmir mıntakası ölçüler ve âyar baş müfettişliği verimli bir şekilde çalışmaktadır. Ölçüler inkılâbının tatbikine mıntatkasının ihtiva ettiği (10) vilâyetin ölçü işlerine bakmak üzere teşekkül eden, merkezi İzmirde bulunan iktisad vekâleti Ege mıntakası ölçüler ve âyar baş müfettişliğinin gösterdiği hümmalı faaliyet, bir örnek addedilebilir.



Ege mıntakası ölçüler ve âyar başmüfettişi B. Lemi Aksoy

Başmüfettiş bay Lemi Aksoy ile görüştüm. Bana dedi ki:

— Mıntakamızda 127 imalâthane vardır. Avrupanın ölçü imalâtına her hususta rekabet edebilecek ölçü âmilleri yetiştirdik, muttasıl da yetiştiriyoruz Bunlar daimî nezaret ve murakabe altında imalât yapıyorlar. Diğer taraftan damgalı ölçülerin tahrifata meydan verilmeden hüsnü suretle kullanılmalarının temini için mıntakamızın her tarafında sık sık ani muayeneler yapıyor ve yaptırıyoruz.

Başmüfettiş Lemi Aksoy, beni müze odasına götürdü. İnkılâp ölçülerile eski ölçüler nümuneleri iki vitrinde toplanmıştı. Ölçüler inkılâbının ehemmiyetini burada mukayese etmek çok kolaydı.

Başmüfettişliğin gördüğü işin ahemmiyetini tebarüz ettirmek için senede başmüfettişlik lâboratuvarlarında 250 bin ölçü âyarlandığını ve damgalandığını ve şimdiye kadar bütün mıntakada 30 vagon kadar eski ölçü toplanmış olduğunu ilâve etmek lâzımdır.



Urfa vilâyeti kaymakamları valinin reisliği altında toplanarak müzakerede bulunmuştur. Resmimizde vali Atıf (X işaretli), belediye reisi ve kaymakamlar görünüyor.

SEVENLER YOLU

Edebî Roman — Bürhan Cahid MORKAYA

Tefrika No. 71

Bu muammayı çözmek imkânı yoktu.

Şerefli mağrur bir erkek böyle bir vaziyete ne yapardı düştüğü ruhi teşevvüş, geçici bir buhran mıydı, yoksa bazı ruhlarda görülen ani infilâklar gibi tehlikeli bir ihtilâç mıydı?.

Fakat herşeyden evvel düşünülecek Şermindi.

O ne olacaktı.

Sinaya'ya gelirgelmez genç kıza mektup yazmakla bu endişeden biran evvel kurtulmak istemişti.

Doktorun kararında israr edip etmediğini ancak Şerminden alacağı cevapla anlayacaktı.

Bu cevabı alabilmek için üç gün beklemek lâzım geldi.

Üç gün içinde genç kadın gezdiği, dolaştığı yerde yalnız onu düşündü.

O kadar sinirliydi ki, izini kaybettiğine emin olduğu halde heran bir köşeyi dönerken, bir kapı açarken doktorun gölgesile karşı karşıya gelmekten korkarak vehim ve kâbus içinde yaşıyordu.

Simmering'den ayrılırken nereye gideceğini söylememişti. Yalnız tren tarifelerini araştırırken Bükreş üzerinde durduğunu metr dotel görmüştü. Olsa olsa onun Bükreşe geldiğini keşfedebilirdi. Fakat o Bükreşte on dakika bile durmadan hemen geri dönmüş, tren değiştirip Sinaya'ya çıkmıştı.

Onun burada olduğunu şimdi sadece Şermin öğrenmiş oluyordu.

Üçüncü günü Şerminin mektubu geldi.

Genç kızın henüz bir şeyden haberi yoktu.

Bütün mektubu onun bu delice yaptığı seyahatini tenkid eden satırlarla dolu idi. Doktora aid bahis de pek kısa idi. Genç kız onun hakkında sadece: «O kadar meşgulüm ki, arayamadım. Herhalde perşembe akşamı yemeğe gelecektir.» diyordu.

Perşembe akşamları doktorun akşam yemeğini nişanlısının evinde yemesi itiyad haline gelmişti. Yarın perşembe idi. Demek herşey yarın belli olacaktı. Fakat genç kadın o inatçı kafanın kararından döneceğine inanamıyordu. Bu ne elim tesadüftü ve ne ümid edilmez bir hâdise idi.

Genç kadın bu tehlikeyi hissetmiş gibi kaçmıştı. Keşki bir hafta evvel İstanbula dönseydi. Yahud buraya gelmiş olsaydı. O zaman doktor boşanmak için fırsat bulamıyacak ve yürüyen hâdiselerin seyri ile isteyerek, istemiyerek evlenmiş bulunacaklardı. Ondan sonra da en ateşli hislere hâkim olan itiyadlar hükmünü yürütecekti.

Ne yazık ki, buna muvaffak olamamıştı.

Ve zaten bu neticeye ihtimal vermemişti ki! Doktor Demirhanın o mayıs geceleri kadar derin ve parlak gözlerinde kendini ürküten bir esrar vardı.

Onun çelik yaylâra benziyen keskin çizgili sert yüzünde memnun bir nırvana esrarı vardı. Ve o bu tılsımlı gölgeden elinde olmıyan bir derunî korku ile kaçmağa başlamıştı.

Bu adam sevilecek bir adam mıydı?

Genç kadın bunu düşünmemişti bile! Fakat muhakkak ki, tunçtan dökme bir heykel yüzüne benziyen o esmer çehreye gömülü esrarengiz gözlerde insanın etini ve kemiğini delip içinin namütenahiliklerine kadar giden bir ateş vardı.

Bu görülmez, ifade edilmez bir kuvvetti.

Az konuşan, çok düşünen adamların muhafaza ettikleri o mânalı sükût doktor Demirhanın en göze çarpan ifadesiydi. Fakat o bakışları, hareketleri, sesinin ahengi ve dilinin şivesi ile bambaşka bir adamdı.

Genç kadının işlenmemiş, harekete, heyecana alışmamış ruhu İsviçrede tesadüf ettiği iki arkadaşın çok ince ve nazik alâkaları ile henüz kımıldamıştı ki, bu adam harikalar yaratan bir Hind fakiri gibi karşısına çıkıvermişti.

Daha ilk tanıştıkları anda genç kadın kalbinde acı bir hareket duyduğunu unutmuyordu. Doktor Demirhan insan yığınları arasında bir hususiyet ile derhal ayrılan bir adamdı.

Bazı insanlar vardır ki, hüviyetlerine varmak için zamanın, tesadüflerin şey ifade etmezler.? jyzğ— ,.:;;;— işlemesi lâzımdır. İlk temasta hiç bir şey ifade etmezler. Fakat bazı tipler de vardır ki, ilk hamlede en aydınlık taraflarını belli ederler. Bu ruhun ve karakterin bir fırlayışıdır ki, ilk bakışta kendini gösterir.

Loktor Demirhanın renkleri, çizgileri sert, karanlık ve aydınlığı biribirine zıd yüzünden esrarlı ruhunun akisleri pek aşikârdı. Belliydi ki, bu sakin görünmeğe çalışan insanın içinde her an kopmağa hazır bir kasırga saklıydı.

Fakat bu izler bu renkler ve çizgiler ne kadar enteresandı.

Genç kadın göz bebeklerine takılıp kalan bu esrarengiz gölgeyi silmeğe çalıştıkça bu hatlar ve renkler canlanıyor ve zaman zaman sevimli ve korkunç şekillerle karşısında harekete başlıyordu.

Fakat onun mağlûp olmağa alışmayan gururu o kadar kuvvetliydi ki, arasıra bir elektrik cereyanı gibi benliğine yayılan bu gölgenin kalbini tamamile istilâ etmesine karşı mukavemet ediyordu.

Şerminin mektubu onu bir dereceye kadar teselli etti.

Fakat aradan geçen zamanın yeni vaziyeti değiştirecek kadar olmadığını düşündükçe o elîm şüphe gene başlıyordu.

Acaba doktor kararında israr edecek miydi?.

Bir aralık ona bir mektup yazıp Şermine avdet etmesi için rica etmeği düşündü. Fakat cesaret edemedi. Yazacağı mektubun onu yeniden harekete geçirmesi ihtimali olabilirdi.

İzini kaybetmek için çalışırken onu mektupla mevcudiyetinden haberdar etmek bu şüpheyi uyandırabilirdi.

Fakat istemiyerek de olsa Şerminin saadetine engel olacağını düşündükçe genç kadın çıldıracak gibi oluyordu.

Bu ne elim bir tesadüf olmuştu.

(Arkası var)

Her gün bir hatıra..

Piyer Lotiye süslü bir loca hazırlandı, bir de nargile kondu!

Hasköyde de oynadık. Fakat bura halkı tiyatronun bir perdesine 1 kuruştan fazla vermiyordu..

Ertuğrul Muhsin, Büyük Behzad, İ. Galibden sonra sıra en kıdemli artist olan doktor Emin Beliğin jübilesine gelmiştir. Çünkü doktor Emin Beliğin sahne hayatı yirmi beş seneyi doldurmağa yaklaşmıştır. Emin Beliğ de bu jübileyi haketmiştir. Çünkü o sahne uğrunda insana apartımanlar kurdurtan doktorluk gibi bir mesleği feda etmiş, yirmi bu kadar sene mütemadiyen oynamış, kâh güldürmüş, kâh ağlatmıştır.

Emin Beliğe hatıralarını sordum:

— Hangi birini anlatayım bilmem ki... dedi... Sahne hayatının öyle komik tarafları vardır ki anlatmakla bitmez.. hatıra deyince aklıma birdenbire bakınız ne geldi. Şehzadebaşında «İstanbulun fethi» adında bir piyes oynuyorduk. Benim rolüm gayetle cesur bir sadrazam... Göbeğime kadar sakal. Sahnede öyle bir cesaret taslıyordum ki değme gitsin. Astığım astık kesdiğim kestik. Cesaretimden ölüm bile bana vız geliyor.. Birdenbire gözüm kulis arasına çevrildi. Müthiş bir alev... İçeriden telâşlı sesler:

— Yangın var..

— Yangın var..

Oynadığımız tiyatro çıra gibi tahtadan.. alev de öyle dehşetli ki oynadığım son derece cesur sadrazam rolüne rağmen sahneden kendimi dışarıya dar attım. İki karış sakalım. kocaman kavuğum, kerli ferli sadrazam kıyafetimle sokağa, caddeye fırladım...

O son derece cesur sadrazamın bu hali hatırıma geldikçe hâlâ gülerim.. Tiyatronun önüne toplanan halk, itfaiye yangını unutmuş, cübbesi, kavuğu, uzun sakalile oradan oraya koşan bu şaşkın sadrazamı hayretle seyrediyorlardı.

Aynen buna benzer bir vaka da arkadaşım İ. Galibin başına gelmiştir. Anadoluda bir turne yapıyor.. Bir şehirde madam «San Jen» oynanıyor. Napoleon rolü de İ. Galibde... Düşünün Napoleonun cesaretini.. çılgınca cesaretini.. İ. Galib de tam son derece cesur bir Napoleon oldu.. Sahnede bir cesaret timsali kesildi. O piyeste öyle atıp tutarken sahneye kos kocaman bir kurd köpeği fırlamaz mı?. Seyircilerden birinin köpeği... Ama ne şirret, ne azgın bir köpek... Napoleonun karşısına geçti. Gözlerini Galibe dikti. Köpek ne kadar azgın ve şirret olursa olsun Napoleon Bonapart öyle şeyden korkar mı? Lâkin zavallı Galib renkten renge giriyor... Köpek handise üstüne atılacak!.. Galib, Napoleon Bonaparta yakışır bir eda gayetle ciddî bir:

— Hoşt!. dedi.. Vay efendim sen misin onu diyen?.

Köpek müdhiş bir surette hırladı: Hırrrrrrrr... Hayvan «İlle ısıracağım» diyor... Galib bir kere daha yine ciddî ciddî:

— Hoşt.. dedi.

Köpek büsbütün hiddetli hırlamağa başladı. Napoleon Bonapart nerede ise kaçacak.. nihayet o cesur adam etrafındakilere döndü, sanki piyes icabı imiş gibi:

— Alın şu hayvanı bağlayın.. diye emretti. Köpeği küç hal ile sahneden çıkardılar.. Galib son derece muvaffakiyetle bu belâyı atlattı.

Lâkin ilk verdiğimiz temsiller ömürdü. Daha o zaman elektrik böyle harcıâlem olmamış. Tiyatrolarda hususî motörlerle elektrik istihsal ediliyor.. Bir gün sahneye çıktık. Tam temsile başladık. Biraz sonra elektrikler söndü.. Karanlıkta kaldık. Piyesi durduttuk.. bir müdet sonra tekrar elektrikler yanınca yeniden başladık. Yine ayni yere geldik. «Carrrp» elektrikler sönmez mi? Yine temsili durduttuk. Elektrikler yanınca tekrar başladık. Böyle belki 10 kere elektrikler yanıp söndü. Biz de piyese ayni gecede 10 kere yeniden başladık.

Emin Beliğ

Komik hatıra dediniz de aklıma Bürhaneddin geldi.

Bir gün Neron piyesini oynuyoruz. Aktör Bürhaneddin Neron rolünde... Garib adamdı.

— Bir Neron kıyafeti buldum ki değme gitsin... dedi. Bir de baktık sırtına göbeğine kadar dekolte bir elbise giymiş.. Elinde bir Erganun.. ayaklar çıplak.. böyle dekolte entari ile aktör Bürhaneddinin o kocaman, şişman vücudunu şöyle bir gözünüzün önüne getirin.. Gülmenizi zabtedebilirseniz aşkolsun..

Oynadığımız tiyatronun sahnesi de pek entipüften birşey... Sahnenin aralık döşeme tahtalarından rüzkâr estikçe Neronun geniş dekolte entarisinin etekleri tersine açılan bir şemsiye gibi havalanıp duruyor.... Böyle bir Neron karşısında facia oynamak değil, kahkahalarla gülmek ihtiyacındayız... Lâkin Neron entarisinin iki tarafını tıpkı kadın kombinezonu gibi omuzlarından birer toka ile tutturmuştu. Piyesin en facialı yerinden bu tokalardan biri «Çat» diye düşmez mi?.

Halbuki bütün entariyi de bunlar tutuyor. Tokanın biri düşer düşmez o dekolte entarinin bir tarafı olduğu gibi aşağıya sarkmaz mı? Neron kulislerin arasına güç kaçtı...

Ha az daha unutuyordum. Biz Hasköyde de oynadık. Hasköyde bir tiyatroda... Muhsinle beraber... Fakat burada gayet garip sahneler şahid olduk. Meselâ tiyatro 3 perde değil mi?.. Halk gelir gişenin önünde bir pazarlık bir pazarlık:

— 3 perde beş kuruş olur mu?.. 3 perde 3 kuruş olsun..

Artık biz burada tiyatronun bir perdesine 1 kuruştan fazla vermediklerini iyice anlamıştık.3 perdelik bir oyuna kimse beş kuruş vermiyordu.. biz de oynıyacağımız oyunların 5-6 perde olmasına itina ediyorduk. Beş kuruş bilet parasını almak için bundan başka çare bulamamıştık. Bir perde, bir kuruş.. e ne yaparsınız, musevi vatandaşlarımız hesaplarını çok iyi biliyorlardı..

Fakat asıl komik hatıralarım, vaktile açılan «Darülbedayi mektebi» ne aiddir. Şimdiki bir çok meşhur aktörlerle bu mektepte okuyorduk. Hamdullah Suphi estetik hocamız, Babıâli teşrifat müdürlerinden bir zat da bize adabı muaşeret dersi veriyor:

— Bir sofrada ekmeğinizi çatala geçirip sakın yemeğin suyuna batırmayınız.. fena terbiyesizliktir.... Gibi dersler... Halbuki biz öğle üstleri fasulye piyazını bile bin müşkülâtla buluyoruz. Buna rağmen mektepte bir hükümdarın, bir kontun, bir prensin nasıl yemek yiyeceğini noktası noktasına öğreniyoruz. Öyle komik bir hal ki tasavvur edemezsiniz.

Bu hocamız pek ömür bir adamdı. Son derece evhamlı idi. Bilhassa gök gürültüsünden pek sinirlenirdi. Gök gürlediği zamanlar onu Darülbedayi mektebindeki dolaba saklardık. Gök gürültüsünde hocamız için en emin yer tahta dolaptı. Hey gidi günler hey...

1914 senesinde meşhur «Piyer Loti» ye verdiğimiz temsil ömürdü. Reşad Rıdvan vesaire ile Benliyan kumpanyasındayız. Balkan harbi henüz bitmiş... Piyer Lotiye bir piyes temsil edeceğiz. Kendisi:

— Muhakkak Leblebici Horhoru isterim.. demiş... Piyer Lotinin locasını acem halılarile çiçeklerle donattılar. Locaya bir de aklınıza gelmiyecek süs kondu: Nargile...

Piyerloti bu nargileli locada benim de dahil olduğum Benliyan kumpanyasının meşhur Leblebici Horhor piyesini seyretti.

En son olarak size küçük bir komik vaka daha anlatayım. Şehzadebaşında şimdiki Millî sinemanın yerinde «Telefon başında» adlı bir piyes oynuyoruz. Piyes telefonun gayet lehinde.. maksad halkı telefona ısındırmak.. Piyesin mevzuu şu.. genç kadın çocuğiyle evde yalnız kalıyor. Hırsız basıyor.. kocası şehire inmiştir. Zavallı ne yapsın işte o zaman telefon imdada yetişiyor. Kendisini ve çocuğunu hırsızların, haydudların öldürmesine mani oluyor. Lâkin bir mesele vardı. Çocuk romünü kime verelim. 4 yaşında Mecid isminde bir yeğenim vardı.. Aklıma geldi. Onu sahneye çıkardık. Tam evi hırsızlar bastı. Kadın evlâdını bağrına basmış telefonu açarken bizim Mecid sahneden, baş locada oturan annesini görmez mi?

— Anne.. diye bağırarak sahneden fırladı, doğru locaya annesinin yanına... O facia engiz piyesin en korkulu sahnesi kahkahalara boğuldu. Mecidi tekrar sahneye çıkarmak için neler çektik. Bu bize tam 3 paket çikolataya mal oldu.

H. F. Es

Samsun (Akşam) — Samsun berberleri hafta tatili dolayısile tezahürat yapmışlar ve Atatürk anıtına giderek büyük bir çelenk koymuşlardır. Gönderdiğim resimde berberler anıtın önünde görünüyorlar.

VENEDİKLİ BAFFA
"Safiye Sultan,,

Yazan: Ahmed Refik

Tefrika No: 71

Sipahiler akın akın İstanbula geldiler, Ester Kirayı öldürmek için fetva istediler

Cami yapılacağı zaman orada bir yahudi Sinavisi, bir de rum kilisesi ve daha bir çok evler yıktırılmıştı. Bunların paraları tamamen verilecekti. Kara Mehmed ağa bunların hiç birine kulak asmadı. Sadece o evler mi? Vakfa aid de bir çok evler yıktırılmış, bahaları hattâ iki misli verilmek lâzımken, on para verilmemişti. Hepsi müşteki idi.

Yahudilerle rumlar, sinavilerine ve kiliselerine karşılık mabed yaptırılmasını istediler.

Sözü geçenlere peşkeşler ve hediyeler verdiler. İşin başında bulunanlar hediyeleri kabul ettiler, divandan:

«İstedikleri üzere bedeli bir virane kilis tamir oluna.»

Diye hüküm aldılar.

Sıra rumlara geldi. Onlara da bazı naiplerin imzasile bir hüccet aldılar. Kendi kiliselerine bedel «Hâşâ hüccet mucibile» yeni bir kilise yaptırdılar. Halbuki bu hareketlerin hiç biri şeriate uygun değildi. İmza edilen hüccetlerin «Mevalii izam» tarafından imzalanması lâzımdı. Hüccet, İstanbul kadısı Esad efendiye getirildi. Esad efendi hücceti okudu. Öteden beri para ile hüccet veren Mahmud paşa mahkemesinin naibini çağırdı. Adam akıllı azarladı. Yerinde duramadı. Su başıyı, muhtesibi yanına aldı. Vardı. Kiliseyi kökünden yıktırdı. Oradan şeyhislâm Sun'ullah efendiye koştu. Kapıcı hücceti Esad efendiye getirdiği zaman, müftü efendi işin:

— İmza etmezlerse, yerlerine gelecek müftü eder, demişti.

Bunu aynen şehyislâm anlattı.

Sun'ullah efendi yerinde oturamadı. Derhal saraya gitti. Padişaha ve anası Venedikli Baffaya kâğıdlar yolladı. Müftü efendi yazdığı kâğıdda:

—Zahri ahiret olacak hayratları hukuk ibad ile alûde ve nameşrudur. Bir mütedeyyin vekil elinden mesalihi şeriyeleri müstâhken olmak münasiptir.»

Diyordu. Ana oğul hocanın sözünü dinlediler. Kara Mehmed ağayı azlettiler. Bütün hesaplarını gördüler. Mevcut âtât ve edevatı dergâhı âli kapıcılar kâhyası Nasuh ağaya teslim ettiler. Bina eminliğine onu tayin ettiler. O gün 1008 ramazanının sekizinci günü idi. Mart 1599.

Serdar Belgradda serhad işlerile meşgul oluyordu. Kaptan Çığala zade Sinan paşa da kendi havasında idi. Çığala zade, esasen Missineli idi. O da bu fırsattan istifade etti. Missineye gitti. Anasını aldı, İstanbula getirdi.

Fakat serhadden sipahiler, kışlak mevsimi olmak hasebile, akın akın İstanbula gelmişlerdi. Kendilerine ulûfe dağıtılmıştı. Paraların hepsi ziyuf akçe idi. Bu paralar, Venedikli Baffanın gözdesi Ester Kiradan, gümrük iltizamından dolayı alınan paralardı. Sipahiler bu paraları alınca, köpürdüler. Serhadde çekmedikleri felâket kalmamıştı. Doğru şeyhislâm Sun'ullah efendiye koştular ve sordular:

— Bize ulûfe deyu verdikleri fasid akçe ile aldığımız mekûlât helâl olur mu?

Sun'ullah efendi derhal cevap verdi:

— Olmaz.

Sipahiler bağıra bağıra anlattılar:

— Yehudiye Kira karı gümrükleri iltizam etmiştir. Bu kalp akçenin cümlesi anındır. Biz anı katlederiz!

İş fenaya vardı. Ve muhakkak yapacaklardı. Türkün kan dökerek kurduğu bir müessesenin içinden yıkmaya çalışan bu yahudilerden ne idi bu halkın çektiği...

Ayak dirediler. Zavallılar, şeriatten de bir türlü ayrılamıyorlardı. Şehislâm Sun'ullah efendiden Kira karıyı öldürmek için fetva istediler.

Müftü efendi ne yapacağını şaşırdı. Kira... Venedikli Baffanın en gözdesi. Saray, Venedikli Baffadan sonra, onun elinde idi. Kira vakıa askere dağılmak için kalp akçe veriyordu; fakat Venedikli Baffaya takdim ettiği elmaslar ve pırlantaların yıldızlar gibi parlayışları gözleri kamaştırıyordu.

Sun'ullah efendi sipahileri oyalamak istedi. Ne yapsın? Vakıa kendi müftiyülenamdı. Hakkı ihkak etmeğe memurdu. Fakat doğrusunu söylese, yerinden olacaktı. Mevki, makam hep halkın sırtından toplanan paralarla müreffehen yaşamak için geçilen yerlerdi. Müftiyülenam, yerini neden başkasına kaptırsın? Artık yalan söylemeği gözüne aldı:

— Yehudiyye ve zimmiyenin katli caiz değildir. Amma şehirden sürülsün ve durmasun gitsün! dedi.

Nereye? Ester Kira nereye gidecekti? Şeyhülislâm efendinin buraya aklı ermedi. Gitse gitse, yine saraya gidecek, yine Venedikli Baffa ile birlik olacak, yine bozuk akçelerle halkın rızkına mani olacak, yine nafakasını tedarikten âciz halkın esnafın alış verişini altüst edecek, İstanbul halkını birbirine katacaktı.

Sipahiler, artık şeriati temsil eden müftü efendiyi de dinlemediler. Müftüler ve kadılar tarafından Türkün hakkını ve rızkını iptal eden şeriatin artık anlaşılmıyacak bir noktası kalmamıştı ki... Onlar şeriatin ne demek olduğunu medreselerde okuyup anlamamışlardı. Hattâ hiç mürekkep de yalamamışlardı. Kalem de kullanmamışlardı. onlar, kalem yerine devlet ricaline karşı sopa, hokka yerine de taş kullanmışlardı. Hakların ihkak etmeyene kubbe altı önünde sopa çekerler, kafalarına taş yağdırırlardı.

Müftü Sun'ullah efendinin sözleri kulaklarına bile girmedi. Müftü efendi, acaba, Macaristan ovalarında, karlar, tipiler, boranlar altında sabahlara kadar aç kalmış mıydı? Yaküfferın ateşler saçan topları... Çoluğu çocuğu yanında, İstanbulun en güzel havası altında, ferih fahur, yaşıyordu. Ya onların çocukları, karıları ve kızları? Anadoluda hepsi açtı. Venedikli Baffanın saltanatı, devlet adamlarının mevki hırsı yüzünden çekmedikleri kalmamıştı.

Müftüyü dinlemediler. Ayak diredilер. Ağızlarına gelen küfürleri savurdular. Sun'ullah fenedi işin önüne geçemiyeceğini anladı. Sipahileri tatlı sözlerle yatıştırmaya çalıştı.

— Varın arzuhal edin. Bana getirin. Muradınız ne ise padişahımız huzuruna götüreyim, dedi.

Hangi padişahın karşısına? Venedikli Baffanın mı? Ecdadının bu toprakları almak için geceyi gündüze katarak çalıştıklarını hatırına bile getirmiyerek Eğriden kaçmak isteyen Venedikli Baffanın oğluna mı? Bunu sipahiler çok güzel biliyorlardı. Fakat müftüyülenam şeriatten ziyade mevkiini düşünüyordu.

Sipahiler şeyhislâma adam akıllı kafa tuttular. Padişahının huzuruna arzuhallerini götürecekmiş! Onların içinde zaten arzuhal yazacak adam yoktu. Vehislâma tekrar bağırdılar:

— Kira karıyı parçalıyacağız! dediler.

Karşısında and içtiler, ve savuştular.

Sabah oldu. Soğuk bir mart sabahı. Ortalık ağrmağa başladı. Korkunç bir kalabalık, Rikâbı hümayun kaymakamı Halil paşanın kapısına dayandı. Divanhaneye girdiler. Orada bağrıştılar. Gürültü kopardılar, gümrükleri yahudi karısına vererek yaptıkları rezaletleri bir bir saydılar:

— Elbette. Kira karının elinde hizmet defterleri vardır, dediler.

Öyle idi. Azil ve nasb onun elinde idi.

Sonra ilâve ettiler:

(Arkası var)

○ AKŞAM – SPOR ○



Senenin en güzel maçında Fenerbahçe Güneşi 1-0 yendi

Gol, Güneş kalecisinin avta gidiyor zannederek yol verdiği topun direğe sürtünerek kaleye girmesile oldu

Resmî futbol mevsiminin en sıkı, en güzel ve en heyecanlı maçı dün güzel bir havada Taksim stadında altı bine yakın seyirci önünde oynandı. Bize bu enterasan olduğu kadar güzel maçı İstanbulun en kuvvetli takımı sayılan Fenerbahçe ile ona lâyık bir rakip olduğunu dünkü oyunile anlatan Güneş seyrettirdiler.

Günün son maçını yapan bu iki takım, stadın dört tarafını dolduran binlerce seyircinin alkışları arasında sahaya çıktılar.

Hâkem Sadi Karsandı; takımlar şöyle teşekkül etmişti:

Fenerbahçe: Hüsameddin - Yaşar, Fazıl - Cevad, Aytan, M. Reşad - Niyazi, Naci, Ali Rıza, Esad, Fikret.

Güneş: Cihad - Faruk, Reşad - Yusuf, Rıza, İbrahim - Melih, Selâhaddin, Rasih, Daniş, Rebii.

Sahanın bilhassa bir tarafı haylı çamur olduğu için yer yer kömür tozu dökülerek daha oynanıla bilir bir hale gelmesine çalışıldı.

MAÇ NASIL OLDU?

Maçın neticesini teşkil eden yegâne sayının oluşunu anlatmadan evvel oyunun heyeti umumiyesini anlatalım:

Maçın başından sonuna kadar bütün seyredenleri meraktan ve heyecandan kıvrandıran safhalar içinde kâh Fenerbahçenin, kâh Güneşin hâkimiyeti altında geçti. Doksan dakika içinde süratini biran kaybetmiyen bu oyunda, hemen hemen bir tevazün vardı. Bununla beraber Güneşlilerin hücumları daha tehlikeli oluyordu. Fenerbahçe muhacimlerinin en tehlikeli sayılabilecek hücumlarını Güneş müdafaası, kalecisi kendi gayret ve maharetlerile önledikleri halde, Güneş muhacimleri Fener kalecisile karşı karşıya kaldıkları üç dört mühim fırsata mukabil tarafın gayret ve maharetleri neticesinde değil, ancak kendi gayretsizliklerile kaçırdılar. Buna mukabil ilk devrede Fenerbahçe sağ açığı Niyazinin çok güzel bir şütünün direğe çarptığını da kaydetmeliyiz.

OYUNUN BAŞLANGICINDA

İlk akını yapan Fenerbahçeliler, ilk on beş dakika içinde akınlarını en iyi ve kıvrak oyuncuları Fikret tarafından yaptılar. Esadın güzel pasları ile iyi vaziyete giren Fikreti Güneş sağ muavini Yusuf tutmağa muvaffak olamıyordu. Bu suretle Fenerbahçenin soldan iyi bir tehlike oluşu ancak on beşinci dakikaya kadar devam etti. Yavaş yavaş alışan Yusufun güzel bir oyun göstermeğe başlıyarak Fikreti mühim bir tehlike olmaktan uzaklaştırdığını gördük. Yusufun bu şuurlu oyunu maçın nihayetine kadar devam etti.

KAÇAN FIRSATLAR, TUTULAN ŞÜTLER

Fenerbahçenin soldan yaptığı ilk hücumlara, Güneş te sağdan akınlarla mukabelede geri kalmıyordu. Sağ açık Melih iki defa çok müsaid vaziyette Hüsameddinle karşı karşıya kaldığı halde çamurdan veya aceleden topu Hüsamedinin kucağına attı. Yedinci dakikada da Rasih pek müsaid bir vaziyeti yalnız kaçırmakla kalmadı, bir de hendbol yaparak arkadan yetişen Selâhaddinin de gol yapmasına mani oldu. Buna mukabil Fenerbahçe muhacimlerinin de tehlikeli ve sıkı bir kaç şütünü dün fevkalâde oynıyan Cihad güzel plonjonlarla kurtardı.

Fikretin hızı azaldığını gören Fenerbahçe akınlarını sağa, Güneş te sola intikal ettirdiler. Kâh Niyazi seri ve güzel inişlerle Güneş kalesinin önünü, kâh Rebii maharetli akışlarla ve paslarla Fener kalesinin önünü karıştırıyorlardı. Oyun bu şekilde devam ederek ilk devre sayısız olarak bitti.

İKİNCİ DEVRE BAŞLANĞICI

İkinci devre gene Fenerbahçenin sağdan akınlarile başladı. Çamur tarafa düşen Güneş müdafaası bu akınlar karşısında müşkül vaziyetlere düşmekle beraber kale için mühim tehlike sayılabilecek vaziyetlere de meydan vermiyordu. İbrahimden mada bütün müdafaa vazifesini yapıyor ve Faruk güzel oynıyordu.

On dakika kadar süren bu akınlara on dakika kadar da Güneşliler mukabele ettiler. Hüsameddin bir kaç kurtarış yaptı.

MAÇIN YEGÂNE GOLÜ

Devrenin yirminci dakikasında sol muavin İbrahimin yaptığı favul üzerine Güneş aleyhine firikik çekildi. Top ayağına gelen Naci uzaktan bir şüt çekti. o dakikaya kadar çok güzel oynıyan Güneş kalecisi topu kolaylıkla tutabilecek bir vaziyette iken sallana sallana gelen topun avuta gideceğini zannederek üstünden atladı, yol verdi, yere temasında hifif bir falso yapan top direğe sürünerek kaleye girdi.

FENERBAHÇE MÜDAFAADA

Fenerbahçelileri bile şaşırtan bu beklenmedik gol üzerine Fikret müdafaaya alındı. Buna rağmen Güneş sağdan, soldan sıkı hücumlara başladı. Tehlikeliyi gören Fenerliler topu taça ve bir defasında da tribünlerin damına kadar attılar. Bir müddet top beklendikten sonra oyuna devam edildi.

Böyle olmıyacak bir gol yenildiği sırada Güneş müdafaasının ve bilhassa kalecisinin moralı çok sarsılmıştı.

Fenerbahçe hemen müdafaaya çekilmiyerek bundan istifade edebilirdi, yapmadı. Kimbilir, belki de, o ane kadar gördüğü mukavemetten Güneşin tehlikeli olabileceğini hesaplamıştı.

On dakika sonra da Güneş müdafaası ve kalecisi kendisine geldiği için fazla bir şey yapamadı. Buna mukabil Fener aleyhine bir kaç korner oldu. Bunlardan Melihin çektiği bir tanesi çok tehlikeli idi. Rasih(Fener kalecisinden biraz daha atik davransaydi gol yapılabilirdi. Maç nihayet 1-0 Fenerbahçe lehine bitti. Fenerbahçeyi tebrik ederken dünkü güzel oyunundan dolayı Güneşi de tebrik etmek bir hakşinaslık olur.

NASIL OYNADILAR

Fenerbahçeden Hüsameddin, M. Reşad, Niyazi, Naci, ve Esad, başlangıçta da Fikret en iyi oynıyanlardı. Müdafaalarla merkez muavin fena olmamakla beraber parlak değildiler. Ali Rızayi beğenmedik.

Güneşte İbrahim dışında bütün müdafaa iyi oynadı. Çok iyi oynıyan kaleci yaptığı hatadan müteessir olmamalıdır. Futbolde böyle şeyler olur. Kendisi genç ve çok vadeden bir kalecidir. Hücum hattının en güzel oynıyan oyuncusu Rebii, en çok çalışanı da Danişti. Rasih durgundu, Selâhaddin fazla dribling yaptı.

Sadun Galip

Ankarada lig maçları

Ankara 3 (Telefon) — Ankara lig maçlarına bu hafta da devam edilmiştir. Bu haftaki maçlardan sonra millî kümeye Ankaradan girecek takımları puvantaj itibarile tetkik ve tayin etmek kolaylaşmıştır. Şimdiye kadar puvantajın başında gelmekte olan Ankara gücü takımı bugün Muhafız gücü ile yaptığı maçı 3-2 kaybetmiştir. Buna mukabil puvantaj itibarile Ankara gücünden sonra gelen Gençlerbirliği takımı bugünkü maçta Çankaya takımını 2 iye karşı 4 ile yenmek suretile Ankara gücünün yerini almıştır. Ankara gücünün Muhafız gücü ile yaptığı maçın neticesine itiraz edeceği anlaşılmaktadır. Muhafız gücü Harbiyeden ve söylendiğine göre, İstanbul atış mektebinden Rızayı gayri nizamî bir surette takımına almış bulunmaktadır.



Güneş kalecisi Cihad, Fikretle karşı karşıya

Galatasaray - Vefa maçında Avninin kurtarışı

Öteki maçlar

Taksim stadında Fener - Güneş maçından evvel Galatasaray - Vefa maçı ilk devrede yaptığı üç golle 3-0 Galatasaray lehine bitti. Gollerin birini Necdet, ikisini de çok güzel oynıyan Süleyman yaptı.

Şeref stadında İstanbulspor - Hilâl maçı İstanbulsporun büyük hâkimiyeti altında 8-1 Hilâl aleyhine neticelendi. Beşiktaş - Beykoz maçı daha sıkı ve mütevazin oldu. İlk devreyi 1-0 galip bitiren Beykozlular ikinci devrede Şeref ve Nazımın gollerile 2-1 mağlûp oldular.





Dün Mecidiyeköyünde yapılan Cumhuriyet kız orta mektebinin koşusu ve koşuya girenler

Puvan vaziyeti

	Maç	Puvan
Fenerbahçe	8	24
Beşiktaş	9	24
Güneş	9	23
Galatasaray	8	21
Vefa	10	20
Beykoz	10	19
Eyüp	9	17
İs. Spor	9	16
Topkapı	9	16
Süleymaniye	9	13
Anadolu	8	11
Hilâl	10	9

Her akşam bir hikâye

Beklenilmiyen misafir

Geçen yaz, Boğazda yeni yapılan şık, kübik, denize bakan bir apartımanda oturuyordum. Pek şairane bir manzarası olan apartımanımda gizli kadın misafirlerimi güzel bir şekilde ağırlamak için çok iyi süslemiştim. O gün yeni diktirdiğim ipekli, şık pijamamı giymiş Nazanı bekliyordum. Oturduğum koltuğu balkon kapısının önüne çektim. Sırtımı güneşe verdim. Vakıa böyle otururken deniz arkamda kalıyordu amma, güneş sırtımda, romanım elimde, sigaram ağzımda keyfime diyecek yoktu. Bu Nazan nerede kalmıştı. İçimden: «Keşke, diyordum, bir işi çıksa da gelmese..» Çünkü senelerden beri uzayıp giden bu maceradan âdeta bıkmıştım.

Birdenbire arkamdaki balkonun kapısı iki kere hafif hafif vurulunca ne kadar şaşırdığımı tasavvur edemezsiniz. Balkonda kim olabilirdi? Hemen döndüm. Bir de ne bakayım?

Üzerinde yalnız şık, ipekli bir iç gömleği bulunan sim siyah saçları dağılmış, iri sim siyah gözleri heyecan içinde açılmış, harikulâde güzel, genç bir kadın...

Derhal balkon kapısını açtım. Kadın billûr gibi bir fransızca ile:

— Affedersiniz, dedi. Sizi rahatsız ettim. Size iltica ediyorum. İçeriye girebilir miyim?

— Buyurunuz.. dedim.

Gömleği o derece dekolte idi ki benden utanıyordu.

— Rica ederim, dedi, benden izahat istemeyiniz.. yalnız çok müşkül bir vaziyette kalan bir kadın size iltica ediyor... İşte bu kadar..

Bu sırada açık balkon kapısından sesler geliyordu. Bu balkon yanımdaki komşu apartımanla müşterekti. Ve o tarafta bir bekâr oturuyordu.

Bitişik apartımanda hiddetli bir ses fransızca olarak perde perde yükseliyordu:

— Yalan söylüyorsun.. utanmaz adam.. karım buraya geldi...

Bitişik bekâr komşumun sesi:,

— Katiyen efendim.. size öyle gelmiş..

— Ne münasebet? Bana haber veren adam gayet doğru sözlüdür. Muhakkak karım buraya geldi. Seni öldürmeyip kimi öldüreyim..

Lâkin bitişik komşum da amma korkakmış ha:

— Kıymayınız bana. yalvarırım size... Diye sesini titrete titrete yalvarmağa başladı.

Genç kadın onun bu korkaklığını duymuştu:

— Utanmaz... diye mırıldandı, halbuki bana ne kadar cesaret taslardı.

Hiddetli zatın sesi:

— Karım ya buradadır.. ya buraya gelecektir. Çünkü arkasına koyduğum adamın yalan söylemesine imkân yoktur. Burada oturup saatlerce beklerim....

Komşumun sesi:

— Fakat efendim.. nasıl olur?

— Sus sen... Korkak herif..

— Peki.. Sustum.. Sustum efendim. Siz sükûnet bulunuz da..

Benimle beraber büyük bir heyecan içinde bu konuşmayı dinliyen yarı çıplak, güzel misafirime döndüm:

— Lâkin apartıman komşumun cesaretine diyecek yokmuş hani?..

Diye fısıldadım.

Uzun kirpikli güzel gözlerini yere indirdi:

— Bırakınız, dedi, o adamdan bahsetmeyiniz. Yarabbi nasıl oldu da ona kapıldım bilmem ki... Allah vere de elbiselerimi tamamile saklamış olsa..

— Ay elbiseleriniz orada mı?

— Hepsi orada.. Ben sizin taraftaki balkona geçerken elbiselerimi bana vermek istedi. Lâkin almağa vakit bulamadım. Her halde saklamış olacaktır.

Balkon kapısını kapattık. Güzel misafirimi bir endişe aldı:

— Şimdi kocam saatlerce buradan gitmezse ben eve nasıl giderim? Elbiselerim orada..

— Çok müteessifim.. benim apartımanımda da hiç bir kadın elbisesi yoktur... yalnız böyle üşümeyesiniz diye size pijamamı vereyim..

— Çok naziksiniz..

Pijamamı verdim. Benim erkek pijamam ona benden ziyade yakıştı. Ne şeker kadındı, Allahım... Nazanın geleceği artık tamamile hatırımdan çıkmıştı.

Fakat genç misafirim sinirden tiril tiril titriyordu:

— Çok sinirlenmişsiniz dedim.. Size bir likör vereyim... Nazan için hazırladığım masaya uzandım. Bir kadeh likör doldurup uzattım. Masaya çiçeklere, likör kadehlerine, pastalara baktı:

— Galiba.. dedi, siz de bir misafir bekliyorsunuz.

Güldüm:

— Sizden daha güzel misafir olur mu? dedim.. likörü içtikten sonra bir de sigara uzattım. Yaktı. Fakat hâlâ âsabı yerine gelmemişti.

— Siz adam akıllı hastalanmışsınız.. dedim. Şöyle divana uzanın...

Onu divana uzattım. Kolonya ile şakaklarını oğdum.. bu hareketim o kadar hoşuna gitmişti ki:

— Siz ne iyi insansınız.. dedi.

O derece sinirli idi, ve benim bu alâkalı hareketimden o derece mütehassis olmuştu ki hani nerede ise başını omzuma koyacak, yaptığı bu işler için hüngür hüngür ağlıyacaktı.

Bir likör daha uzattım. Yavaş yavaş âsabı düzeliyor, kendisine geliyordu.

Bu esnada kapıda bir anahtar döndü. Nazanda da bir anahtar olduğunu tamamile unutmuştum. Bir az sonra Nazan içeriye girdi. Onu şezlong üzerinde uzanmış görünce hiddetle parladı:

— Vaaay.. mükemmel.. sizi rahatsız etmişim meğerse... diyerek ters yüzüne geri döndü, ben arkasından yetişip izahat vermeğe meydan kalmadan sokak kapısını camları zıngırdatacak derecede çarparak çıktı gitti.

Güzel komşum hayret ve teessür içinde idi:

— Eyvah.. dedi, sizi rahatsız ettiğim yetişmiyormuş gibi bir de size büyük bir fenalık yaptım.

Gülümsedim:

— Bilâkis.. dedim. Bana büyük bir iyilik ettiniz. Ne zamandan beri düşünüp te yapamadığım şeyi bugün siz bir hamlede yaptınız. Masaya buyursanıza..

Masanın başına geçtik. Ondan sonra ahbablığımız daha ziyade arttı.

Bana hayatından bahsetti. Bir Fransız mühendisinin karısı imiş... Yazı burada geçirmeğe gelmişler, kocası çok kaba imiş.. Bitişik komşum mütemadiyen etrafında dönüyormuş. Nihayet bu macera onun başını döndürmüş ve bugün ilk defa olarak bitişik apartımana gelivermiş.

Ne tatlı bir anlatışı ve bunları söylerken ne ılık ılık bakışları vardı. İçtiği likörler güzel gözlerini büsbütün süzgünleştirmişti. Sözlerinin sonunda güldü:

— Yazık, dedi, giden genç kadını belki de seviyordunuz. İhtimal hayatınızı kırdım..

— Ne münasebet?.. dedim, tam bu esnada bizim balkonda bir genç adam belirdi. Camı vurdu. Baktım. Bizim komşu... Açtım. Komşum bana:

— Affedersiniz.. dedi.. sizi rahatsız ettik. Lâkin bundan başka çare yoktu.

Komşum güzel misafirime döndü:

— Gitti... dedi.. geliniz bizim apartımana gidelim.. hem elbislerinizi giyersiniz..

Genç misafirim masamın üstündeki paketimden bir sigara alarak dudaklarına yerleştirdi:

— Mersi.. dedi, burada giyinirim.. lütfen elbiselerimi buraya getiriniz.. sonra yine o ılık bakışlarını gözlerimin içine çevirdi.

Biraz sonra komşum süklüm püklüm bir sürü ipekli çamaşır ve elbiseyi benim apartımana getirdi ve geri döndü. (Bir yıldız)

Radyo

4 Kânunusani 937 Pazartesi

İstanbul — Öğle neşriyatı: 12,30: Plâkla Türk musikisi, 12,50: Havadis, 13,05: Plâkla hafif müzik, 13,25-14: Muhtelif plâk neşriyatı.

Akşam neşriyatı: 17: İnkilâp dersleri, 18,30: Plâkla dans musikisi, 19,30: Çocuklara masal: İ. Galip tarafından. 20: Rifat ve arkadaşları tarafından Türk musikisi, ve halk şarkıları, 20,30: Safiye ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkılaırı, 21: Saat ayarı: Şehir Tiyatrosu dram kısmı tarafından bir temsil. 22: Ajans ve borsa haberleri ve ertesi günün programı, 22,30: Plâkla sololar, 23: Son.

5 Kânunusani 1937 Salı

Öğle neşriyatı: Saat 12,30 Plâkla Türk musikisi. 12,50 Havadis, 13,5 Plâkla hafif müzik, 13,25 - 14 Muhtelif plâk neşriyatı.

Akşam neşriyatı: 17 İnkilâp dersleri: Üniversiteden naklen, Mahmud Esad bozkurt tarafından, 18,30 Plâkla dans musikisi, 19,30 Konferans: Doktor Esat Raşit tarafından, 20 Vedia Riza ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 20,30 Cemal Kâmil ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 21 Saat ayarı: Şehir tiyatrosu operet kısmı tarafından bir temsil, 22 Ajans ve borsa haberleri ve ertesi günün programı, 22,30 Plâkla sololar, 23 Son.

Bu akşam

Nöbetçi eczaneler

Şişli: Osmanbeyde Şark Merkez, Taksim: İstiklâl caddesinde Kemal Rebul, Beyoğlu: Tünelde Matkoviç, Yüksekkaldırımda Venikopulo, Galata: Topçular caddesinde Merkez, Kasımpaşa: Vasıf, Hasköy: Halıcıoğlunda Barbut, Eminönü: Salih Necati, Heybeliada: Tomadis, Büyükada: Merkez, Fatih: Hamdi, Karagümrük: Ali Kemal, Bakırköy: Merkez, Sarıyer: Nuri, Tarabya, Yeniköy, Emirgân, Rumelihisarındaki eczaneler, Aksaray: Şeref, Beşiktaş: Nail, Kadıköy: Söğüdlüçeşmede Hulûsi Osman, İskele caddesinde Saadet, Üsküdar: İttihad, Fener: Balatta Hüsameddin, Beyazıd: Asadoryan, Küçükpazar: Necati, Samatya: Çula, Alemdar: Divanyolunda Esad, Şehremini: Topkapıda Nazım.

KEMAL REİSİN İSPANYA DÖNÜŞÜ

Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ — No 64

Malkayı bu suretle zaptetmiş olacağız. Sizin kâşanenize ve yaşayışınıza halel vermiyen bu baskından elbette siz de memnun kalacaksınız, değil mi?»

Seyid Haşim bütün bu vaidlere bir tek kelime ile cevap veriyordu:

— Peki..

Molina bunu duyunca ters yüzüne döndü.. odasına girdi ve bir şeyden haberi yokmuş gibi davranarak şarkılar söylemeğe başladı.

Aradan çok geçmemişti..

Molinanın kapısı açıldı..

Said Haşim neşeli bir yüzle selâm vererek sevgilisinin odasına girmişti.

Molina:

— Bu gece çok korkulu rüyalar gördüm.. gene galiba şiddetli top muharebesi olacak. Artık usandım doğrusu bu top seslerinden..

Diye söylendi. Said Haşim:

— Merak etme yavrum, dedi, bir kaç gün sonra bu iç sıkıcı ve korkunç sesleri duymayacaksın!.

— Ne olacak? İspanyollar muhasarayı yarıp şehre mi giriyorlar yoksa?..

Said Haşim bir şeyler söylemek ister gibi başını salladı.. ağzının içinde gevelediği kelimeleri sarahatle söylemekten çekindi:

— Biraz daha bekliyelim.. her halde çok iyi olacak. Sonumuz aydınlıktır.

Diye mırıldandı.

Sonra birden Molinanın kulağına eğildi:

— Burada benimle prensesler gibi yaşamak ister misin?,

— Elbette isterim... Prens mi oluyorsunuz?

— Böyle bir asalet ünvanına tevarüs etmedim amma.. çok yakında onların sahip olduğu imtiyaza nail olacağım.

— Ah, ne güzel haberler getirdiniz doğrusu bu sabah bana!.

— Senden bir rica var, Molina: Ben şimdi çarşıya çıkacağım. Sakın ben gelmeden sokağa çıkma.. emi?.

— Başüstüne.. emredersiniz! Ben şimdiye kadar sizin arzunuz hilâfında hareket etmedim sanırım.

— Tekrar ediyorum., çarşıdan dönünce seni evde bulmalıyım...

— Merak etmeyin, Seyid!...

Seyid Haşim Molinanın yanağından öperek evden çıkıp gitti.

Molina birkaç dakika hayret ve tereddüd içinde aşağı yukarı dolaştıktan sonra, tekrar odasından çıktı.. kimseye görünmeden zemin katına indi.. gizli yolun başına gitti.

O ne?! Kara sakallı papaz henüz yolun ağzında duruyordu.. ve taş deliğin üstü örtülmemişti.

Demek ki, Seyid Haşim, papazın bir işini görmek için çarşıya gitmişti. Papazın vaiyetinden Seyid Haşimi bekliyeceği anlaşılıyordu.

İşte bir aksilik! Molinanın eteği bu sırada duvarda bir çiviye takılıp yırtılmıştı.

Papaz bu hışırtıyı duydu.. başını arkaya çevirdi.. ve Molinayı gördü.

Şimdi, iki şeytan ruhlu mahlûk yüz yüze ve göz göze gelmişti.

Kurnaz papaz, Seyid Haşimin gözdesini gıyaben tanıdığı için görüşmek fırsatını kaçırmak istemedi.

— Molina siz misiniz?.

Diye sordu.

Papaz bu güzel rakkasayı nasıl da bir görüşte tanıyıvermişti?.

Molina hüviyetini gizlemedi:

— Benim, dedi, ya siz kimsiniz?.

Papaz kara sakalını okşıyarak sindiği yerden doğruldu:

— Ben mi? Benim kim olduğumu görüyorsunuz? İspanya kral ve kraliçesinin vekiliyim...

— Bu gizli yolu siz mi keşfettiniz?.

Papaz birdenbire şaşırdı:

—Siz burada bir gizli yol olduğunu nerden biliyorsunuz?.

— Sizden önce keşfetmiştim...

— O halde bu yoldan siz de geçeceksiniz!. Çünkü bu yol, İspanyol ordusunu Malkada zafere ulaştıracak bir yoldur. Ve siz de şüphesiz ki, damarlarında İspanyol kanı taşıyan bir kadınsınız!.

Molina papazın hilesine kapılmamak için itidalini muhafazaya çalışıyordu.

— Buraya niçin geldiğinizi de biliyorum, dedi, insanları kuru sözlerle satın almakta cidden mahir bir bazirgânsınız! Fakat, size bu yoldan yürümek fırsatını vermiyeceğim. Bu, belki de son yürüyüşünüz ve son gidişiniz olacak!.

— Niçin? Benden ne istiyorsunuz? Size bir fenalık yaptığımı hatırlamıyorum. Ben, bütün günahkâr kadınlar gibi, rakkaselerin de nihayet töbekâr olarak hak yolundan yürüyeceklerine kaniim. Bunun için bütün rakkaselere acırım ve onları severim. Sen de bunların birisin! Bugün değilse yarın, muhakkak, töbekâr olacak ve kötülükten vazgeçerek bir «insanı kâmil» olacaksın!.

Papaz birdenbire yerinden fırladı.. gizli yolun ağzından küçük sahanlığa çıktı. Papaz artık yakayı kurtarmıştı.. Molinanın tehdidi onu biraz ürkütmemiş değildi. Fakat, artık hiç bir tehlike yoktu. Şimdi o da Molina gibi, eli ayağı serbes ve dehlizin, önünde bir taş heykel hareketsizliğile ayakta dim dik duruyordu.

Papaz, genç kadının kıvırcık saçlarını okşıyarak:

— Beni dinle, Molina! -diye söze başladı- Ben buraya kral ve kraliçe hazretlerinin vekili olarak geldim. Malkayı -ne bahasına olursa olsun- mutlaka zaptedeceğiz. Kale içinde bize yani kuvvete karşı koyan bir avuç mücahid, nihayet, güneş karşısında eriyip mahvolan bir buz parçası gibi, sönüp gidecek.. ve muzaffer İspanyol orduları büyük şenlikler yaparak Malkaya girecektir. Eğer sen damarlarında öz İspanyol kanı taşıyorsan, ve eğer kral ve kraliçe hazretlerinin gözüne girmek ve büyük, parlak bir istikbale kavuşmak istiyorsan, hemen bana söz vermeli ve yardım etmelisin!.

Molina duvarın kenarına tutunmuş dinliyordu. Çeneleri ne çabuk da kilitlenmişti! Kara sakallı ve şeytan suratlı papaza neden cevap veremiyor, neden: «Siz benim anamı çarmıha gererek öldürdünüz! Ben size yardım edemem!» diyemiyordu?. (Arkası var)

Dünya sulhü

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Ecnebi diplomasi mahafili ise bilâkis İspanyol dahili harbinde Almanya tarafından atılan ilk toplar dolayısile büyük bir endişe izhar etmektedir. Bu mahafil, diplomatik teşebbüslerin hakiki bir harp nümayişi ile teyid edilmesinin usulden olmadığını beyan eylemektedir.

Bu mahafil, bu gibi hadiselerden ve hattâ bunların daha ağırından mutazarrır olan diğer devletlerin, bu gibi usullere müracaat etmemiş olduklarını ehemmiyetle kaydetmektedirler. Sovyet Rusya, Komsomof hadisesinden sonra aynen mukabelede bulunmağa kalkışmamış ve Fransa, bir tayyaresini kaybettiği ve bir Fransız vatandaşı telef olduğu zaman yalnız normal yoldan diplomatik protestolarda bulunmakla iktifa etmiştir.

İSPANYANIN NOKTAİ NAZARI

Pariş 3 — İspanya sefareti neşrettiği bir tebliğde Palos ve Soton vapurları hâdiseleri hakkında Almanya tarafından ileri sürülen delilleri reddetmektedir. Bu tebliğde deniyor ki: Palos vapuru İspanyol kara suları dahilinde tevkif edilerek araştırma yapılmıştır. Mamafiyh kara suları haricinde bile olsa 1907 tarihli Lâhey mukavelesine göre gene bu doğrudur.

1912 Türk-İtalyan muharebesinden beri içinde araştırma yapılacak geminin yakın bir limana götürülebilmesi usul haline girmiştir.

İspanyol kara sularında Soton gemisine karşı yapılan muameleye gelince bu, İspanyadaki dahilî harbe açıktan açığa müdahaledir.

BİR DEĞİL, İKİ HADİSE

Berlin 3 (A.A.) — Propaganda nazırı Almanya ile İspanya arasında çıkan ilk deniz hâdisesinin 31 kânunuevvelde amiral Spee kruvazörünün Aragon ismindeki İspanyol vapurunu tevkif etmesi suretile başlamış olduğunu bundan sonra Soton hâdisesi olduğunu bildirmektedir.

BİR FRANSIZ VAPURUNA TAARRUZ

Bayonne 3 (A.A.) — Asilerin üç gemisi Llanchove'un takriben beş mil açıklarında sefer etmekte olan bir Fransız gemisini takip ve bombardıman etmiştir. İspanyol gemileri, yirmiden fazla top atmışlardır. Hükûmet tayyareleri meseleden haberdar edilir edilmez hemen bunları araştırmağa çıkmışlardır.

Sancakta tazyik

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Sancak Türkleri büyük bir heyecan içinde kurtuluş gününü beklîyorlar.

BİR ALMAN GAZETESİNİN MAKALESİ

Berlin 2 — Korespondans Politik Sancak meselesinden bahsederken diyor ki:

«Bu meselenin umumî telâkki ve karşılanış tarzından şu intiba hasıl oluyor ki gerek Fransa ve gerekse diğer mandater devletler Türk talebini esas itibarile haklı buluyorlar, fakat prensip mülâhazaları ile bu talebin tahakkukuna itiraz etmek lâzım geldiğini sanıyorlar ve bilhassa manda mıntakasının bir kısmının şimdiye kadar bulunduğu bir vaziyetten çıkarılması yahut her hangi bir şekilde eski sahibine geri verilmesinin bir sui misal teşkil edeceğinden korkuyorlar. Fakat Fransız mandasının kaldırılması ile yeni bir vaziyet yaratıldığı esas itibarile kabul edildiği için her hangi bir şekilde yeni bir hal tarzı nihayet Sancak mıntakası için de elde edilebilecektir.»

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

9000 Kilo demir tel (Saat 14)

10 adet «1000 kilo yük taşıyabilecek» alttan sürme araba (saat 15)

1 — Yukarıda cins ve miktarı yazılı iki kalem malzeme şartname ve nümunesi mucibince pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlık, 14/1/937 tarihine rastlıyan perşembe günü hizalarında gösterilen saatlerde Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

3 — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

4 — İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralariyle birlikte adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (3839)

★

Adet	Cinsi	Muhammen bedeli		
53	Palto	1100	Kuruş	«B.»
25	»	1100	»	«M.»
140	Fotin	570	»	«B.»
65	»	570	»	«M.»

Evvelce pazarlıkla satın alınacağı ilân olunan yukarıda miktarı yazılı melbusatın nümuneleri tebdil edilmiş olduğundan 11/1/937 tarihine rastlayan pazartesi günü saat 16 da yeniden pazarlıkla eksiltmeye konulmuştur.

İsteklilerin şartname ve nümunelerini görmek üzere hergün ve pazarlık için de tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralariyle birlikte Kabataşda levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonuna gelmeleri ilân olunur. (3794)

★

2500 kilo İnce Vakumyağı «Dizel için»

5000 » İnce Vakumyağı «Otomobil için»

2000 » İnce Makine yağı

— Yukarıda cins ve miktarı yazılı üç kalem malzeme şartnamesi mucibince pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 5/1/937 tarihine rastlayan salı günü saat 16 da Kabataşda levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

3 — İsteklilerin şartnameleri almak üzere hergün, pazarlık için de tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralariyle birlikte adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (3726)

Elektrik tesisatı eksiltmesi
Karahallu Belediyesinden:

1 — Urayımızın 12838 lira keşif bedelli elektrik tesisatı Nafıa vekâletince musaddak proje dahilinde kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konmuştur.

2 — Eksiltme 8/2/937 pazartesi günü saat 15 de Karahallı Urayı dairesindeki daimî encümenince yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat 962 lira 85 kuruştur.

4 — İstekliler münakasa evrakını beş lira mukabilinde Galatada Selânik bankası üzerinde elektrik mühendisi Hasan Haletten alabilir ve Urayımızda görebilirler.

5 — Teklif mektuplarını havi kapalı zarflar ihale günü tam saat 14 de kadar adı geçen encümen reisliğine makbuz mukabilinde vermiş olmahdır. (3676)

Ziraat Vekâleti Satınalma Komisyonundan:

1 — Kapalı zarf usuliyle Silezya arsenik mürekkebatından 50 ton arsenikiyeti rassas Silezya «Arseniate de plomb—Bleiarsenat Silezya» ve fare öldürülmesinde kullanılmak üzere 100,000 Hora Fişeğile 1,000 Hora aleti satın alınacaktır.

2 — Arsenikiyeti Rassasın muhammen bedeli 20,000 lira Hora Fişeklerinin tüfeklerile birlikte muhammen bedeli 24,000 lira arsenikiyeti rassas içiç ilk teminat 1,500 lira Hora Fişek ve tüfekleri için birlikte 1,800 liradır.

3 — İhale 18/1/937 de saat 15 de vekâlet binasında yapılacaktır.

4 — Muhammen bedelleri ayrı ayrı yazılan bu maddelerin ihaleleri de ayrı ayrı yapılacağından taliplerin teklif mektuplarını ona göre Komisyona vermeleri.

5 — Şartnameler Ankarada Ziraat vekâleti satınalma komisyonundan İstanbulda Ziraat müdürlüğünden parasız olarak verilir.

6 — İsteklilerin teklif mektuplarını teminatlarile birlikte muayyen günde 2490 sayılı kanunun 2 inci ve üçüncü maddesinde zikredilen vesikalarla Eksiltme saatinden bir saat önceye kadar komisyona vermeleri. (3305)

İstanbul Posta T. T. Başmüdürlüğünden:

1 — İhalesi 21/12/936 tarihinde yapılmak üzere kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmış olan, Düzce ilçesi ormanlarından kestirilecek 1985 tane kestane telgraf direği, talip çıkmadığından tekrar kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 8/1/937 cuma günü saat 15,30 da Galatasarayda İstanbul Posta T. T. Başmüdürlüğü Alım, Satım komisyonunda yapılacaktır. Beher direğin muhammen bedeli 5 lira hepsinin muvakkat teminatı 744 lira 38 kuruştur.

2 — Arttırma, eksiltme ve ihale kanununun tarifatı dairesinde taliplerin verecekleri teklif mektupları posta telgraf merkezlerine veya İstanbul Posta T. T. başmüdürlüğü veznesine yatırılacak para veya banka teminat mektubu mukabilinde alınacak makbuzu, idaremizden alınacak müteahhitlik ehliyet vesikasile şartnamede aranan sair vesaiki muhtevi olduğu halde eksiltmenin yapılacağı saatten bir saat evveline kadar ayni komisyon reisliğine makbuz mukabilinde verilmiş olmalıdır.

3 — İhaleyi müteakip avans isteyecek müteahhitlere Muhasebei Umumiye kanununun 83 üncü maddesinin «H» fıkrasına tevfikan ihale bedelinin üçte biri nisbetinde fakat banka teminatı mukabilinde tediyat yapılabilecektir.

4 — Müteahhitlik ehliyet vesikası ekslitme gününden evvel idaremizden alınmalıdır. (3703)

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Satınalma Komisyonu İlânları

500 ton Asit nitrik

Tahmin edilen bedeli 127500 lira olan yukarıda mıkdarı ve cinsi yazılı malzeme Askerî Fabrikalar Umum müdürlüğü satınalma komisyonunca 19/2/937 tarihinde cuma günü saat 15 de kapalı zarf ile ihale edilecektir. Şartname altı lira 37,5 kuruş mukabilinde komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan 7625 lirayı havi teklif mektuplarını mezkûr günde saat 14 e kadar komisyona vermeleri ve kendilerinin de 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 maddelerindeki vesaikle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (3776)

İstanbul komutanlığı
Satınalma Komisyonu İlânları

33 üncü Tümen anbarında 7/10/936 da 26 ıncı Alaya verilen 10 cilt levazım ayniyat makbuzları arasındaki 951420 sayılı makbuzun renkli kısmı boş olarak zayi olmuştur. Bu ayniyat makbuzu ile alayın hiç bir yerden bir şey almadığı ve diğer renkli kısımları alayda boş olarak bulunduğundan hükümsüz olan bu makbuzu bulanların İstanbul komutanlığı daire müdüriyetine teslim etmeleri ilân olunur. (218) (15)

İstanbul belediyesi ilânları

Sarıyerde Dere ağzında sellerin tesirile gelen ve birikmiş kumların çıkarılması için 7/12/932 tarihinde verilen ruhsatnamenin müddeti hitam bulmuştur. Buradan kum çıkarmak isteyen olduğu takdirde bir hafta zarfında istida ile İstanbul Belediyesine müracaat etmeleri ilân olunur. (B.) (3890)

Sahibi Necmeddin Sadak
Umumî neşriyat müdürü: Enis Tü
Akşam matbaası